

Bakalářská práce

Geografická analýza cestovního ruchu v okrese Mělník

Studijní program:

B1301 Geografie

Studijní obor:

Aplikovaná geografie

Autor práce:

Tomáš Zemek

Vedoucí práce:

RNDr. Artur Boháč, Ph.D.

Katedra geografie

Liberec 2023

Zadání bakalářské práce

Geografická analýza cestovního ruchu v okrese Mělník

<i>Jméno a příjmení:</i>	Tomáš Zemek
<i>Osobní číslo:</i>	P20000564
<i>Studijní program:</i>	B1301 Geografie
<i>Studijní obor:</i>	Aplikovaná geografie
<i>Zadávající katedra:</i>	Katedra geografie
<i>Akademický rok:</i>	2021/2022

Zásady pro vypracování:

1. Kompilační metoda – analýza dostupné literatury a dalších zdrojů
2. Zpracování statistických dat a příprava kartografického materiálu
3. Kvalitativní výzkum
4. Zpracování do požadované formy

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

tištěná/elektronická

Jazyk práce:

čeština

Seznam odborné literatury:

PILLER, Jiří a Jiří ADAMOVIČ. Kokořínsko: jak mluví skály. Hostivice: Baron, 2019. ISBN 9788088121442.

KOŠŤÁL, Vratislav a Renata KOŠŤÁLOVÁ. Historická sídla Středočeského kraje. Brno: Barrister & Principal, 2012. ISBN 978-80-87474-58-7.

ŘEHOUNEK, Jan. Zlatým pruhem Polabí. Praha: Regia, 2016. Tajemné stezky. ISBN 978-80-87866-29-0.

HRALA, Václav, ŠAFAŘÍK, Viktor, ed. Geografie cestovního ruchu. 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Idea servis, 2013. ISBN 978-80-85970-79-1.

JAROLÍMKOVÁ, Liběna a Jiří VANÍČEK. Kulturní cestovní ruch v České republice. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2019. ISBN 9788024523453.

Vedoucí práce:

RNDr. Artur Boháč, Ph.D.

Katedra geografie

Datum zadání práce:

9. června 2022

Předpokládaný termín odevzdání: 28. dubna 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Kamil Zágoršek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 12. června 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědom toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědom následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval RNDr. Arturu Boháčovi, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce, za cenné rady, trpělivost a za dobrou spolupráci, kterou mi dopomáhal k úspěšnému dokončení této práce. Dále bych rád poděkoval rodině a přátelům za podporu, která mi během psaní velice pomáhala.

Anotace

První část této bakalářské práce se snaží definovat pojmy cestovní ruch či geografie cestovního ruchu, popsat vývoj cestovního ruchu jak ve světě, tak na území České republiky. Dále popisuje formy, typologii cestovního ruchu či pozitiva a negativa cestovního ruchu a definuje hlavní činitele rozvoje cestovního ruchu. V další části jsou představeny přírodní podmínky a hlavní atraktivity cestovního ruchu. Poté jsou v práci popsány realizační podmínky cestovního ruchu. V další části je provedena aktualizovaná analýza potenciálu cestovního ruchu podle Bíny z roku 2010, která je provedena na jednotlivé obce s rozšířenou působností v okrese Mělník. Dále je provedena SWOT analýza a jsou popsány různé návrhy, které by pomohli rozvinout cestovní ruch v okrese Mělník.

Klíčová slova: Cestovní ruch, geografie cestovního ruchu, potenciál cestovního ruchu, okres Mělník, geografie

Annotation

The first part of this bachelor's thesis aims to define the concepts of tourism or tourism geography, describe the development of tourism in the world and in the territory of the Czech Republic. It also discusses the forms, typology of tourism, as well as the positive and negative aspects of tourism, and defines the main factors of tourism development. The next section introduces the natural conditions and main attractions of tourism. Subsequently, the thesis describes the implementation conditions of tourism. In the following section, an updated analysis of tourism potential according to Bína from 2010 is conducted, focusing on individual municipalities with extended powers in the Mělník district. Furthermore, a SWOT analysis is conducted, and various proposals are described to help develop tourism in the Mělník district.

Key words: Tourism, Geography of Tourism, Tourism Potential, District Mělník, Geography

Obsah

1	Úvod	12
2	Cestovní ruch.....	13
2.1.	Definice cestovního ruchu	13
2.2.	Geografie cestovního ruchu	13
2.3.	Vznik a vývoj cestovního ruchu	13
2.4.	Vývoj cestovního ruchu v České republice	14
2.5.	Formy cestovního ruchu.....	15
2.6.	Třídění cestovního ruchu.....	15
2.7.	Pozitiva a negativa cestovního ruchu	17
2.8.	Činitelé rozvoje a rozmístění cestovního ruchu	17
3	Vymezení území	18
4	Lokalizační faktory a předpoklady cestovního ruchu	21
4.1.	Přírodní podmínky a atraktivita.....	21
4.1.1.	Geologie a geomorfologie	21
4.1.2.	Hydrologie	22
4.1.3	Klimatologie.....	23
4.1.4	Flóra.....	23
4.1.5	Fauna	24
4.1.6.	Ochrana území.....	25
4.1.7.	Přírodní atraktivita v okrese Mělník	27
4.2.	Společenské podmínky a atraktivita.....	29
4.2.1.	Historická jádra měst.....	29
4.2.2.	Hrady a zámky, tvrze a zříceniny	29
4.2.3.	Lidová architektura.....	33
4.2.4.	Technické památky.....	33
4.2.5.	Sakrální stavby.....	35
4.2.6.	Ostatní významné památky.....	37
4.3.	Kulturní zařízení a akce.....	39
4.3.1.	Muzea a galerie	39
4.3.2.	Divadla a kulturní centra	42
4.4.	Společenské akce.....	43
5	Realizační podmínky.....	44
5.1.	Dopravní infrastruktura.....	44

5.1.1.	Silniční infrastruktura	44
5.1.2.	Železniční infrastruktura.....	44
5.1.3.	Lodní doprava.....	45
5.1.4.	Dopravní obslužnost.....	45
5.2.	Ubytovací zařízení	45
5.3.	Stravovací zařízení	46
5.4.	Turistické trasy a naučné stezky.....	46
5.5.	Cyklotrasy	47
5.6.	Rekreační, sportovní a zábavní zařízení	47
5.7.	Infocentra	47
6	Potenciál cestovního ruchu podle Bíny	49
6.1.	Potenciál cestovního ruchu v ORP Kralupy nad Vltavou	51
6.2.	Porovnání potenciálu cestovního ruchu v ORP Kralupy nad Vltavou s rokem 2010.....	52
6.3.	Potenciál cestovního ruchu v ORP Mělník.....	53
6.4.	Porovnání potenciálu cestovního ruchu v ORP Mělník s rokem 2010	54
6.5.	Potenciál cestovního ruchu v ORP Neratovice	55
6.6.	Porovnání potenciálu cestovního ruchu v ORP Neratovice s rokem 2010.....	56
7	SWOT analýza	57
7.1.	Silné stránky	57
7.2.	Slabé stránky	57
7.3.	Příležitosti	57
7.4.	Rizika.....	58
8	Návrhy řešení.....	59
9	Závěr	61
10	Seznam použité literatury	63
10.1.	Knižní zdroje	63
10.2.	Elektronické zdroje	66

Seznam obrázků a tabulek

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1: Vymezení okresu Mělník</i>	18
--	----

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1: Demografické údaje od roku 2012 do roku 2021</i>	19
<i>Tabulka 2: Maloplošná chráněná území v okrese Mělník</i>	27
<i>Tabulka 3: Ubytovací zařízení v okrese Mělník</i>	46
<i>Tabulka 4: Potenciál atraktivit cestovního ruchu v ORP Kralupy nad Vltavou v roce 2023</i>	52
<i>Tabulka 5: Celkový potenciál cestovního ruchu v ORP Kralupy nad Vltavou v roce 2023</i>	52
<i>Tabulka 6: Potenciál atraktivit cestovního ruchu v ORP Mělník v roce 2023</i>	54
<i>Tabulka 7: Celkový potenciál cestovního ruchu v ORP Mělník v roce 2023</i>	54
<i>Tabulka 8: Potenciál atraktivit cestovního ruchu v ORP Neratovice v roce 2023</i>	56
<i>Tabulka 9: Celkový potenciál cestovního ruchu v ORP Neratovice v roce 2023</i>	56

Seznam použitých zkratk

AIEST - International Association of Scientific Experts in Tourism

AOPK ČR - Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

ČEDOK – Československá dopravní kancelář

ČGS – Česká geologická služba

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

CHKO – Chráněná krajinná oblast

Mekuc – Mělnické kulturní centrum

MVČR – Ministerstvo vnitra České republiky

NP – Národní park

NPP – Národní přírodní památka

NPR – Národní přírodní rezervace

NPÚ – Národní památkový ústav

ORP – Obec s rozšířenou působností

PP – Přírodní památka

PR – Přírodní rezervace

ROH – Revoluční odborové hnutí

SDH – Sbor dobrovolných hasičů

SWOT - Analýza silných a slabých stránek, příležitostí a rizik

TIC – Turistické informační centrum

VÚV TGM - Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka

UNWTO – United Nations World Tourism Organization – Světová organizace cestovního ruchu

1 Úvod

Cestovní ruch se v posledních desítkách let stal nedílnou součástí národního hospodářství. Je také velkou součástí života mnoha obyvatel nejen v tuzemsku, ale i ve světě. Jelikož se stává cestovní ruch stále populárnější, rozhodl jsem se právě pro toto téma. K tomuto výběru tématu přispěla i znalost a zainteresovanost k území, ve kterém žiji.

V této bakalářské práci se budu snažit, jak už z názvu práce vypovídá, představit cestovní ruch v okrese Mělník. První část práce bude teoretická. V té představím, co cestovní ruch vlastně je, jaká je jeho klasifikace, jaká jsou jeho pozitiva a negativa či co je geografie cestovního ruchu. Dále představím území, o kterém tuto bakalářskou práci píši.

Cílem mé bakalářské práce bude představit hlavní turistické atrakce této oblasti. Nejprve se zaměřím na přírodní podmínky a atrakce a poté stručně popíšu hlavní kulturně-historické památky, zařízení a kulturní akce. Dále se budu zabývat faktory, které ovlivňují rozvoj cestovního ruchu, jako je dostupnost ubytovacích služeb, dopravní infrastruktura a kapacita infrastruktury cestovního ruchu v atraktivnějších i méně atraktivních oblastech.

V další části zaktualizuji analýzu potenciálu cestovního ruchu podle Bíny z roku 2010. Dále pak vytvořím SWOT analýzu, kde budu hodnotit silné a slabé stránky, příležitosti a rizika cestovního ruchu v okrese Mělník. Poté navrhnou nějaké podněty, které by mohli dané lokality zviditelnit či vylepšit.

Data jsem převážně sbíral z odborné literatury, dále pak například z Českého statistického úřadu (ČSÚ) nebo z Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK ČR). Dále jsou data z internetových stránek měst či obcí či různých databází o památkách v ČR.

2 Cestovní ruch

2.1. Definice cestovního ruchu

Pojem cestovní ruch je všeobecně známý a používaný, i tak existuje řada jeho definic. Avšak všechny definice se shodnou, že cestovní ruch zahrnuje aktivity osob, které opouštějí své běžné prostředí a krátce pobývají v jiných místech. Hlavním cílem těchto pobytů je buď trávení volného času, či vykonávání výdělečné činnosti v dané lokalitě. (Jarolímková, Vaníček 2019)

Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO) předkládá oficiálně přijatou definici, která zní takto: „*Cestovní ruch zahrnuje aktivity osob cestujících do míst či přebývajících v místech, která se nacházejí mimo jejich obvyklé prostředí, a to ne déle než jeden rok, za účelem dovolené, pracovních závazků či z jiných důvodů.*“ (Goeldner, Richie 2014)

Mezinárodní sdružení expertů cestovního ruchu (AIEST) definuje cestovní ruch „*jako souhrn jevů a vztahů, které vyplývají z cestování nebo pohybu osob, přičemž místo pobytu není trvalým místem bydlení a zaměstnání*“. (Rygllová 2009)

2.2. Geografie cestovního ruchu

Geografie cestovního ruchu je relativně mladou disciplínou v rámci geografie, která vznikla ve 30. letech minulého století. (Horáková, Fialová 2014) Tato disciplína zkoumá, jak je na určitém území cestovní ruch rozmístěn, jaké jsou tam zákonitosti, nebo jaké jsou vztahy na určitém území mezi krajinou a cestovním ruchem. Významnou součástí geografie cestovního ruchu je také podle Hraly (2001) hodnocení toho, jaký vliv má cestovní ruch na strukturu a rozložení hospodářství a hodnocení potenciálních oblastí pro různé formy cestovního ruchu. Cílem je definovat oblasti cestovního ruchu pro praktické hospodářské využití a účely. Dále se podle Vystoupila a Šauera (2001) zabývá analýzou lokalizačních, selektivních a realizačních faktorů ovlivňujících cestovní ruch.

2.3. Vznik a vývoj cestovního ruchu

Už ve starověku se objevovaly prvky cestovního ruchu, jednalo se však o prvky s odlišnou motivací. Náboženství, vojenské výpravy, obchod, vzdělání a mořeplavba patřily mezi nejčastější důvody. (Lochmannová 2015) Vznik moderního cestovního ruchu je spojen

s Angličanem Thomasem Cookem, který připravil v roce 1841 vlakový výlet z Leicesteru do Loughborough. V tomto začalo železnici využívat i obyvatelstvo, neboť byl také vydán první železniční řád ve Velké Británii. (Rux, Chalupa, Janoušková 2015).

Druhá polovina 19. století začala cestovnímu ruchu více nahrávat. Byl větší zájem o pěší či horskou turistiku. Velmi se také rozmohlo lázeňství a hnacím motorem byl také velký rozvoj dopravy. Cestovní ruch se rozvíjel zejména v hospodářsky vyspělých zemích a jeho hlavní motivací byla regenerace a rekreace. (Lochmanová 2015)

Avšak na začátku 20. století měla výrazný vliv na cestovní ruch 1. světová válka. V meziválečném období cestovní ruch také velice zasáhla hospodářská krize či přísnější vízová či celní opatření jednotlivých států. Nicméně pozitivním impulsem bylo opět rozvinutí dopravy, díky němuž se cestovní ruch stával stále více masovým a významným pro státní ekonomiky. Toto uvědomění vedlo k zavedení statistického sledování cestovního ruchu. (Ryglová 2009)

Druhá světová válka zásadně ovlivnila poválečný rozvoj cestovního ruchu tím, že rozdělila svět na dvě poloviny. (Hesková a kolektiv 2009) Cestovní ruch se stal nedílnou součástí spotřeby obyvatelstva napříč společenskými vrstvami. S rostoucí dostupností se dlouhodobý i krátkodobý cestovní ruch výrazně rozvinul. Charterová letadla a automobily se staly dominantními prostředky dopravy. Motivací pro cestování byla regenerace, rekreace a komerční účely. Cestovní ruch se postupně stal dostupným pro obyvatele ve vyspělých zemích bez ohledu na jejich sociální vrstvu. (Lochmannová 2015)

2.4. Vývoj cestovního ruchu v České republice

V druhé polovině 19. století začaly vznikat základy moderního cestovního ruchu na našem území. Ve velkém se začala stavba silnic či železnic, začala se vytvářet také zázemí pro stravování či ubytování. Velký přínosem byl také rozvoj lázeňských měst. (Jarolímková 2018) V roce 1888 byl založen Klub českých turistů, což přineslo značný impuls pro rozvoj a infrastrukturu pěší turistiky. (Rux, Chalupa, Janoušková 2015) Na počátku 20. století se cestovní ruch dále rozvíjel díky rozmachu lázeňství a trampingu. V této době byly postaveny první velké hotelové komplexy. V roce 1920 byl založen ČEDOK, první tuzemská cestovní kancelář, která sehrála významnou roli ve vývoji organizovaného cestovního ruchu. (Lejsek 2011)

Po roce 1948 se cestovní ruch začal vyvíjet zcela odlišným směrem v důsledku změny politického režimu. Došlo k přeorientování na jiné formy cestovního ruchu, které vedly k jeho izolaci. Domácí cestovní ruch dominoval v této době, zejména ve formě dovolené organizované podniky v rámci ROH. (Horáková, Fialová 2014) Populárními aktivitami byly chataření, chalupaření a vodáctví. Individuální cesty se často uskutečňovaly s využitím stanů, protože ubytovací kapacity byly omezené. (Ryglová 2009)

Po Sametové revoluci v roce 1989 se společenské a politické změny promítly i do cestovního ruchu. Oživení hospodářství a větší množství volného času měly pozitivní vliv na cestovní ruch. (Hesková a kolektiv 2006) Otevření hranic umožnilo volnější cestování bez vízových omezení. Liberalizace živností vedla ke vzniku mnoha cestovních kanceláří a počet subjektů působících v cestovním ruchu se zvýšil. Česká republika se stala významnou příjezdovou destinací. (Ryglová 2009)

2.5. Formy cestovního ruchu

Pokud jde o formy cestovního ruchu, přesněji určujeme jejich povahu z hlediska motivace, potřeb a cílů účastníků. Podle Ryglové (2009) rozlišujeme čtyři hlavní formy cestovního ruchu. Jedná se o rekreační cestovní ruch, který slouží k obnově fyzických i psychických sil osob. Další formou je kulturně-poznávací cestovní ruch, jehož cílem je poznat dané místo, dozvědět se něco o jeho historii, tradicích, kultuře a podobně. Další formou je sportovně-turistický cestovní ruch, ten má za úkol, aby osoby trávily čas aktivním odpočinkem či se účastnily nějakých sportovních aktivit. Poslední formou cestovního ruchu je léčebný a lázeňský cestovní ruch. Cílem této formy je obnova jak duševního, tak i fyzického zdraví pomocí léčivých přírodních zdrojů.

2.6. Třídění cestovního ruchu

Pokud jde o místo, cestovní ruch rozdělujeme na domácí a zahraniční. O domácí cestovní ruch se jedná tehdy, když lidé cestují jen uvnitř svého státu a nepřekračují jeho hranice. O zahraničním cestovním ruchu můžeme mluvit tehdy, když osoba překročí hranici jednoho nebo více států. (Lochmanová 2015) Zahraniční cestovní ruch můžeme poté dělit na aktivní a pasivní. Aktivní cestovní ruch nastává tehdy, když turisté přijíždí z jiného státu do území daného státu. Například když do naší republiky přijíždí obyvatelé Nizozemska, tak je to

pro ČR aktivní cestovní ruch. Pasivní cestovní ruch nastává, když obyvatelé daného státu cestují do zahraničí. Ten by nastal třeba tehdy, když by obyvatel ČR vycestoval do Nizozemska – pro ČR by to byl pasivní cestovní ruch. (Ryglová 2009)

Podle Ryglové (2009) dělíme cestovní ruch také z hlediska časového. Ten lze dělit na krátkodobý, když pobyt mimo bydliště není delší než tři dny, a dlouhodobý, který nastává tehdy, když je pobyt mimo trvalé bydliště delší než tři dny. (Ryglová 2009)

Dále můžeme cestovní ruch rozdělovat podle počtu účastníků na individuální a kolektivní. Individuální cestovní ruch je, když cestuje osoba sama, nebo například s přáteli či rodinou. Kolektivní cestovní ruch je tehdy, když se cesty účastní více osob, tedy skupina účastníků. (Ryglová 2009)

Cestovní ruch lze také dělit podle způsobu financování a to na volný a vázaný. Volný cestovní ruch se vztahuje na situaci, kdy účastníci své náklady platí sami a jejich účast není formálně podmíněna. Vázaný cestovní ruch se vyskytuje, když účast na cestovním ruchu je podmíněna splněním určitých podmínek, jako je například doporučení lékaře, a výdaje jsou hrazeny z cizích zdrojů, nejčastěji od pojišťovny. (Ryglová 2009)

Podle Lochmanové (2009) zabezpečení cesty a pobytu můžeme rozlišovat cestovní ruch na organizovaný a neorganizovaný. Organizovaný cestovní ruch nastává tehdy, když si účastník zaplatí zájezd například u cestovní kanceláře nebo agentury, zatímco neorganizovaný cestovní ruch nastává, když si vše účastník zařizuje sám na vlastní pěst.

Cestovní ruch lze také členit podle toho, v jakém ročním období účastník dané místo navštíví. Rozlišujeme sezónní cestovní ruch, který se vyznačuje vysokou návštěvností a širokou škálou služeb, zatímco mimosezónní cestovní ruch se vyskytuje během období, kdy je menší návštěvnost a nabídka služeb je omezena na minimum. (Ryglová 2009)

Dalším aspektem, podle kterého je možné rozlišit cestovní ruch, je dle Lochmanové (2015) dopad na životní prostředí. Cestovní ruch, který má špatný vliv na okolní životní prostředí a je charakteristický tím, že ignoruje místní zvyky a tradice, se nazývá tvrdý cestovní ruch. Opakem je měkký cestovní ruch, který se snaží dbát na okolní přírodu a zohledňuje místní tradice a zvyky a využívá například i místních produktů.

2.7. Pozitiva a negativa cestovního ruchu

Cestovní ruch je charakteristický tím, že přináší spoustu výhod, ale i nevýhod. Jako pozitivum můžeme například zmínit výhody pro turisty z cestování, tedy třeba odpočinek, relaxace, vzdělávání, či porozumění jiným lidem a kulturám. (Goeldner, Brent Richie 2014) Cestovní ruch také tvoří značné přínosy do národního i světového hospodářství. Vytváří také mnoho pracovních příležitostí, lidem zaplňuje volný čas, rozšiřuje kulturní a vzdělanostní obzory, či podněcuje k ochraně jak přírody, tak i například kulturního dědictví a tradic.

Cestovní ruch má však i své negativní stránky. Jedním z největších mínusů cestovního ruchu bývá poškozování životního prostředí z důvodu overturismu. Dalšími problémy může být zvyšování ceny práce, půdy či zboží v dané oblasti, přelidněnost, hluk, smog či zvýšení kriminality. Dalším, často zmiňovaným problémem, může být nekontrolovatelnost nad vývojem dané oblasti (Horáková, Fialová 2014) či ubírání životního prostoru a narušení soukromí místního obyvatelstva.

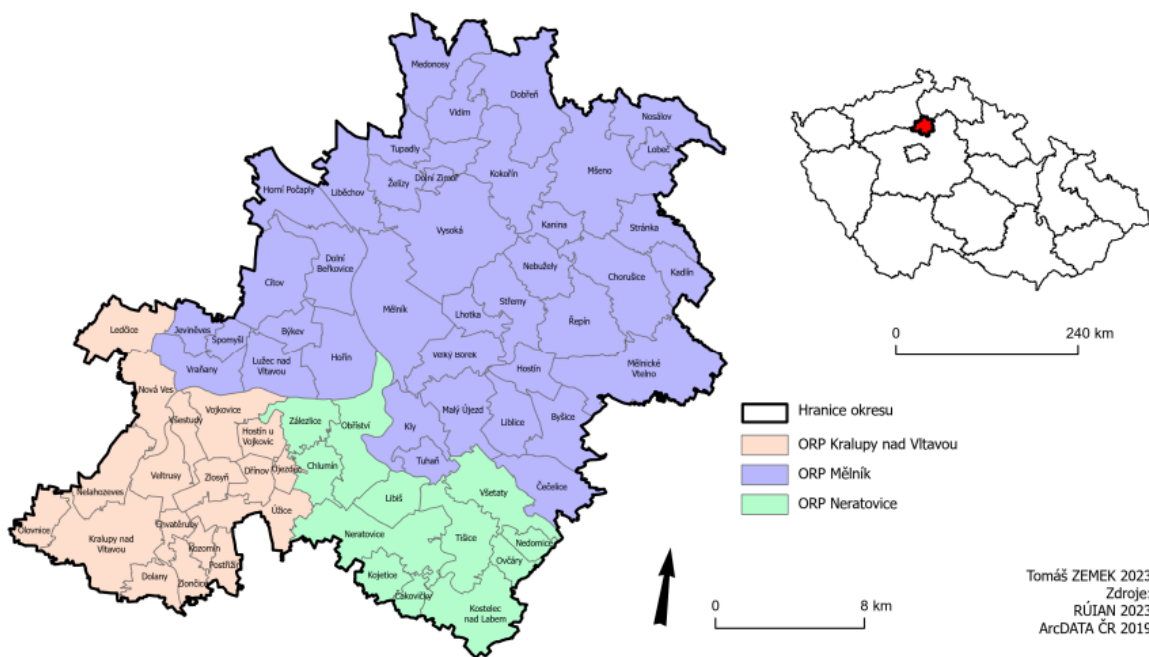
2.8. Činitelé rozvoje a rozmístění cestovního ruchu

Hrala a Šafařík (2013) dělí činitele rozvoje a rozmístění cestovního ruchu z hlediska geografického i ekonomického na selektivní faktory, lokalizační podmínky a realizační podmínky. Selektivní faktory stimulují vznik cestovního ruchu ve funkci poptávky. Lokalizační podmínky stanovují o funkčním využití dané lokality z hlediska přírodních a společenských podmínek. Realizační faktory nakonec umožňují samotnou realizaci cestovního ruchu v dané lokalitě.

3 Vymezení území

Okres Mělník se nachází v severní části Středočeského kraje. Sousedí s okresy Mladá Boleslav, Praha-východ, Praha-západ, Kladno, Litoměřice a Česká Lípa. Podle ČSÚ (2022) má okres Mělník rozlohu 701 km², což jej řadí k druhému nejmenšímu okresu ve Středočeském kraji. Okres se skládá ze tří správních obvodů s obcí s rozšířenou působností (ORP). Jedná se o ORP Mělník, Kralupy nad Vltavou a Neratovice. Okres se v současnosti skládá z 69 obcí, z nichž celkově 7 má statut města a jedna obec má statut městysu. Podle MVČR (2007) bylo součástí okresu ještě dalších 6 obcí na jihovýchodě území, které však poté přešli pod správu okresu Praha-východ. Avšak k okresu bylo začátkem roku 2007 přidáno z okolních okresů 5 obcí, takže se počet obcí v okrese z minulého období téměř vyrovnal.

ADMINISTRATIVNÍ ČLENĚNÍ OKRESU MĚLNÍK V ROCE 2023

Obrázek 1: Vymezení okresu Mělník (Zdroje: RÚIAN 2023, ArcDATA ČR 2019, vlastní tvorba)

Počet obyvatel v okrese byl k 31. 12. 2021 podle ČSÚ 109 354. Nejlidnatější obcí v okrese je Mělník s téměř dvaceti tisíci obyvateli, následují Kralupy nad Vltavou s osmnácti

tisíci obyvateli a obec Neratovice s téměř šestnácti tisíci obyvateli. Naopak nejmenší obcí je Kanina, která má 90 obyvatel.

Rok (k 31.12)	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přirozený přírůstek (na 1000 obyvatel)	Migrační saldo (na 1000 obyvatel)	Celkový přírůstek (na 1000 obyvatel)	Počet obyvatel
2012	1 078	1 049	2 282	2 332	0,3	-0,5	-0,2	104 148
2013	1 041	1 056	2 223	2 205	-0,1	0,2	0	104 151
2014	1 143	1 008	2 326	1 639	1,3	6,6	7,9	104 973
2015	1 145	1 042	2 299	1 781	1	4,9	5,9	105 594
2016	1 171	1 011	2 522	1 760	1,5	7,2	8,7	106 516
2017	1 240	1 126	2 450	1 843	1,1	5,7	6,8	107 237
2018	1 169	1 085	2 759	1 728	0,8	9,6	10,3	108 352
2019	1 155	1 078	2 773	1 900	0,7	8	8,7	109 302
2020	1 150	1 255	2 539	1 749	-1	7,2	6,2	109 987
2021	1 265	1 357	3 037	2 068	-0,8	8,9	8,1	109 354

Tabulka 1: Demografické údaje od roku 2012 do roku 2021 (Zdroj: ČSÚ 2022, vlastní tvorba)

Co se týče demografické situace v okrese (ČSÚ 2022), tak můžeme vidět, že mezi lety 2012 až 2021 narostl počet obyvatel o více než 5 tisíc obyvatel. Je to dáno hlavně migračním přírůstkem, kdy počet přistěhovalých značně převyšuje počet vystěhovalých. Okres Mělník je totiž okresem s nízkou nezaměstnaností, kde je dostatek pracovních míst a je dobře napojen na Prahu.

Průmysl v okrese Mělník je zastoupen hlavně v chemickém a energetickém odvětví. Průmysl chemického zaměření můžeme nalézt hlavně ve městech jako Kralupy nad Vltavou či Neratovice. Výrobu elektrické energie zajišťují tři bloky tepelné elektrárny v Horních Počaplech. (Košťál, Košťálová 2012) Dalším významným průmyslovým odvětvím v okrese je

potravinářský průmysl. (hlavně Vitana v Byšicích). Okres je také jediným ve Středočeském kraji, ve kterém se pěstuje vinná réva.

Z hlediska fyzické geografie okres Mělník náleží do provincie Česká Vysočina. Nejvýznamnějšími povrchovými vodami jsou řeky Labe a Vltava. Průměrná roční teplota vzduchu je 8 až 10°C. Roční úhrn srážek je průměrně 450 až 700 mm ročně. Na území okresu se nachází CHKO Kokořínsko. Více v kapitole č. 4.

4 Lokalizační faktory a předpoklady cestovního ruchu

Lokalizační faktory, jak uvádí Hrala (2001), určují, jak bude území využito z hlediska cestovního ruchu. Zohledňují přírodní podmínky, charakter prostředí a kvalitu společenských atraktivit. Všechny zmíněné faktory jsou základním předpokladem k uspokojení návštěvníka v daném území a teoreticky mohou stanovit uspořádání cestovního ruchu v určité oblasti. Nicméně, lokalizační faktory pouze poskytují určité předpoklady. O skutečném provozování cestovního ruchu rozhodují spíše selektivní faktory a realizační podmínky.

4.1. Přírodní podmínky a atraktivita

Podle Hraly (2001) jsou přírodní podmínky především významné v tom, že jsou stacionární a do jisté míry stálé. Svou povahou poskytují podmínky pro specifické formy cestovního ruchu. Přírodní atraktivita jsou přírodní zvláštnosti, které se ve velké míře podílí na tom, jak je daná lokalita pro cestovní ruch přitažlivá.

4.1.1. Geologie a geomorfologie

Nejstarší fáze, která spadá do geologického vývoje v okrese Mělník, je proterozoikum. V mladším období proterozoika se na území středních Čech nacházelo moře. Následná metamorfóza mořských sedimentů je přeměnila na fylitické břidlice a další horniny. V této oblasti se také vyskytovaly bazaltové lávové proudy, které se proměnily na spility. (Špecinger 1985) Většina okresu je pokryta vrstvami novějších geologických útvarů, s výjimkou oblasti mezi Kralupy a Neratovicemi, kde jsou tyto horniny odkryty. (ČGS 2012)

Horniny, které vznikly v prvohorách, vystupují na povrch také pouze v jižní části území. V paleozoiku byla krajina v severní a střední části zaplavena karbonskými a sladkovodními vodami. V tropickém podnebí v prvohorách se zbytky mokřadní vegetace ukládaly pod vodou a měnily se pomalu na černé uhlí.

V mesozoiku bylo formováno prakticky celé území okresu Mělník. Ve svrchní křídě sem po dlouhém období souše proniklo sladkovodní jezero a moře. Z mořských sedimentů postupně vznikají slepence a pískovce. Zdejší cenomanské jílovité pískovce se vyznačují svojí propustností, proto se tu nachází vydatný zdroj artézských vod. Území Kokořínska je charakteristické svými kaolinickými kvádrovými pískovci, které tvoří skalní města a hluboké rokle. Na západ od Mělníka se pak nachází jemnozrnné opuky.

Ze třetihor se dochovaly v okrese Mělník pouze lávové sopouchy, které jsou dnes už z většiny vytěženy. Tyto horniny můžeme spatřit na Jenišovické hůrce u Býkve, na Chloumku či u Kopče. Mezi nejvýznamnější lokality třetihorních hornin patří Vrátenská hora. Mimo vulkanickou činnost došlo v třetihorách také k odnosu velkého množství křídových materiálů.

Ve čtvrtohorách se reliéf formoval do podoby, kterou vidíme dnes. Vznikají zde náplavy štěrkopísků, vátých písků a hlinitých spraší, které se v současnosti těží na mnoha místech okresu. (Špecinger 1985)

Z geomorfologického hlediska můžeme okres zařadit do provincie Česká vysočina a do subprovincií Česká tabule a Poberounská soustava. (Sklenář 2008) Co se týče geomorfologických oblastí, tak se v okrese nachází Severočeská tabule a Středočeská tabule. (Demek, Mackovčín a kolektiv 2006)

Co se týče největšího geomorfologického podcelku, který se v okrese nachází, tak jím je Mělnická kotlina, která se nachází v rovinatém terénu území kolem Labe od jihovýchodu okresu až ke Kralupům a Cítovu. Nejvýraznějším a turisticky nejatraktivnějším podcelkem je Dokeská pahorkatina, ve které se nachází geomorfologický okrsek Polomené hory. Ten zasahuje do severní části okresu a byl vytvořen třetihorní vulkanickou činností a polámaním křídových pískovců. (Špecinger 1985)

Nejnižším bodem (153 m. n. m.), který se nachází na území okresu, je hladina řeky Labe, která opouští území okresu. Naopak nejvyšším bodem v okrese (508 m. n. m.) je vrchol Vrátenské hory. (Sklenář, Tiller 1995)

4.1.2. Hydrologie

Nejdominantnějšími povrchovými vodami v okrese Mělník jsou toky Labe a Vltavy. Vltava se po 25 kilometrech, kdy proudí v okrese Mělník, vlévá u Mělníka do Labe, které má v okrese délku 40 kilometrů. (Špecinger 1985) Mezi přítoky Vltavy můžeme zařadit potok Zákolanský, Knovízský či Bakovský, které se vlévají do levé strany toku Vltavy, jelikož Vltava má v okrese jen levé přítoky. Poslední část řeky Vltavy zůstala zachována, neboť byl zde na začátku 20. století vybudován laterální kanál. (Sklenář, Tiller 1995)

Mezi nejvýznamnější toky v okrese, které se vlévají do řeky Labe, jsou z pravé strany Liběchovka, Pšovka a Košátecký potok a z levé strany Mratínský potok, Poleradský potok, Kojetický potok a Černavka. (Špecinger 1985)

Velice významným jevem pro území okresu jsou podzemní zdroje vody. Znamé jsou např. artézské studny z oblasti Vidimi či Mělnické Vrutice. Vyskytuje se zde velké množství podzemních pramenů, ze kterých se čerpá kvalitní pitná voda jak pro oblast Mělnicka, tak i pro Kralupy nad Vltavou, Neratovice, Kladno, Slaný, Mšeno a řadu dalších menších obcí. (Sklenář, Tiller 1995)

Větších rybníků v okrese Mělník téměř nenajdeme. Nachází se zde mlýnské rybníčky a několik tůní na Pšovce. Specifický ráz dodávají krajině také slepá ramena a tůně podél Labe a Vltavy, kde jsou také mokřiny s rašeliništi. Místo rybníků klasického typu zde najdeme pro rekreaci opuštěné lomy po těžbě písku. (Špecinger 1985)

4.1.3 Klimatologie

Okres Mělník se řadí k jednomu z nejsušších a nejteplejších oblastem v České republice. Podle Quitta (1971) se území nachází v teplé a mírně teplé oblasti. Většina okresu spadá do oblasti označované jako T2, která charakterizuje poměrně krátké a relativně teplé jaro, teplé, dlouhé a suché léto, krátký a poměrně teplý podzim a krátkou a suchou zimu.

Český hydrometeorologický ústav stanovil, že byla v roce 2021 průměrná roční teplota vzduchu v okrese 8 až 9°C. Dlouhodobý průměr roční teploty vzduchu mezi lety 1991 a 2020 se pohyboval v rozmezí 8 až 10°C. Průměrný roční úhrn srážek je 450 až 700 mm. Dlouhodobý roční úhrn srážek mezi lety 1991 až 2020 byl 500 až 700 mm. Srážkové poměry v okrese jsou ovlivněny hlavně nadmořskou výškou.

Podle Atlasu podnebí Česka (Tolasz 2007) je roční úhrn srážek v okrese Mělník nejvyšší v létě, nejnižší naopak v zimě. V zimě se jedná o území s nízkou sněhovou pokrývkou. Co se týká směru proudění větru, tak v okrese Mělník převládá jihozápadní a severovýchodní vítr.

4.1.4 Flóra

Podle ČSÚ (2023) se v okrese Mělník rozprostírají lesy na 19% území. Jejich zahuštění stoupá směrem k severu, kde na chudších půdách, které jsou méně vhodné pro zemědělské využití, převládají. (Špecinger 1985) Z botanického hlediska je okres významný výskytem vlhkomilných horských a podhorských rostlin na lokalitách s nízkou nadmořskou výškou a suchomilných a teplomilných rostlin na horních slunných plošinách. (ČSÚ 2023)

Podle VÚV TGM (2015) se v okrese Mělník nachází tři vegetační stupně lesů a to dubový, buko-dubový, a dubo-bukový. Dubo-bukový vegetační stupeň je nejvíce rozšířen na severu v nejvyšších nadmořských výškách v území. Toto patro se skládá hlavně z dubu lesního, dále pak z lípy, jedle bílé či smrku a modřínu, z bylinného patra pak z např. z mařinky vonné, bažanky vytrvalé či vraního oka čtyřlístého. Ve středních polohách se nachází buko-dubový vegetační stupeň, kde se nachází hospodářsky využívaná borovice lesní, dále borovice černá, dub zimní, jeřáb ptačí atd. V keřovém patře se vyskytuje hlavně borůvka, brusinka či vřes. V nejnižších polohách okresu se nachází dubový vegetační stupeň, kde se pěstují převážně teplomilné plodiny. Nejpříznivější stanoviště byla především přeměněna v sady či pole. Ve stromovém patře můžeme najít například dub zimní i letní, nachází se zde i javor babyka, jeřáb břek či borovice lesní. Z keřového patra, které je velice bohaté, můžeme například spatřit dřín, svídu krvavou, trnku, či hlohy. V bylinném patře můžeme nalézt kopretinu chocholičnou, hrachor černý či kokořík vonný. (Špecinger 1985)

Díky soutoku Labe a Vltavy se uchovaly při řekách velice cenné zbytky původních lužních lesů. Výrazné společenstvo rostlin zastřešují ohromné topoly, vrby, duby, olše či jilmy. Největší a nejzachovalejší les je přímo při soutoku. V oblasti starého koryta Labe (od Mělníka směrem na Byšice a Všetaty), se nachází území černav, kde nás může zaujmout výskyt orchidejí či vstavačů. (Sklenář, Tiller 1995)

K přírodovědecky nejcennějším lokalitám v okrese Mělník patří nivy potoků Liběchovky a Pšovky, kde rostou společenstva s řadou chráněných a ohrožených druhů rostlin. Mokřady zahrnují prameniště, vodní toky, mokřadní olšiny, olšovo-jasanové luhy, rákosiny, slatiniště, ostřicové a zamokřené louky, či tůň a rybníky. (Novotná a kolektiv 2004)

4.1.5 Fauna

Co se týče živočišstva, která se vyskytují v lesech, tak ze savců zde můžeme najít především srnčí zvěř. Je zde také rozšířena populace muflonů, jsou tu významná stáda prasete divokého či se zde vyskytuje poměrně vzácná kuna lesní, rejsek obecný, rejsek malý, myšice lesní a jiná drobná zvěř. (Špecinger 1985) Je zde i poměrně hojný výskyt vrápence malého a netopýra černého či velkého. (Novotná a kolektiv 2004) V poslední době se ze šelem vrací na území Kokořínska také vlk obecný. (Šelmy.cz 2021) Na polích se ze savců často vyskytuje králík divoký, sysel obecný či hraboš polní, ze šelem hranostaj či kolčava. V blízkosti

lidských sídlišť se můžeme setkat s tchořem či ježkem. U řek se můžeme setkat například s vydrou říční. (Špecinger 1985) Nově se na Mělnicku objevila také populace bobra evropského. (Votruba 2017)

Co se týče ptactva, tak v okrese Mělník můžeme najít dravé ptáky, jako např. káně lesní, krahujce obecného (Sklenář, Tiller 1995), poštolku obecnou, jestřába lesního či ostříže lesního. (Špecinger 1985) Za jedno z nejcennějších zjištění posledních let je návrat sokola stěhovavého (Novotná a kolektiv 2004) či orla mořského. (AOPK ČR 2023) Z ptactva je poměrně hojný bažant, vyskytují se zde ale i vzácnější sovy. Na polích je z ptactva rozšířený havran či vrána obecná či hrdlička divoká. Na vodních tocích můžeme zahlédnout mnoho druhů pěvců či běžné druhy kachen. (Špecinger 1985) Dalšími významnými ptáky v okrese jsou např. ledňáček říční, čáp černý, krkavec velký či holub doupňák. (Novotná a kolektiv 2004)

Co se týče vodních živočichů, tak v mokřadech žijí například čolek obecný, skokan hnědý a štíhlý či ropucha obecná, skokan skřehotavý a mlok skvrnitý. (Novotná a kolektiv 2004) V potocích žije několik raků a dokonce zcela nový druh ryby, podobný sekavci písčitému. (David, Dobrovolná, Soukup 2003) Z ryb můžeme dále vyjmenovat druhy jako kapr, karas, jelec tloušť, cejn, lín atd. Vyskytují se zde i plazy jako slepýš či užovka hladká a obojková. (Špecinger 1985). Z bezobratlých můžeme zmínit chráněné druhy pavouků jako sklípkánek černý či slíďák vřesovištní. (Novotná a kolektiv 2004)

4.1.6. Ochrana území

Ochrana území se dělí na tři úrovně. První z nich jsou velkoplošná zvláště chráněná území, do kterých patří národní parky (NP) a chráněné krajinné oblasti (CHKO). Do druhé úrovně patří maloplošná zvláště chráněná území, kde se nachází národní přírodní rezervace (NPR), Národní přírodní památka (NPP), Přírodní rezervace (PR) a přírodní památka (PP). Třetí úroveň jsou chráněná území NATURA 2000, do kterých patří oblasti o ochraně volně žijících ptáků (ptačí oblasti) a oblasti o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (evropsky významné lokality). (Košková, Patzeltová, Rančák 2016)

Z velkoplošných zvláště chráněných území se v severní části okresu nachází CHKO Kokořínsko - Máchův kraj. Dále se v okrese můžeme najít 31 maloplošných zvláště chráněných území, z nichž jsou 2 NPP. Tyto dvě NPP jsou Polabská černava a Holý vrch.

Dále se v okrese Mělník nachází 8 PR a také 21 PP. Dále je zde 12 evropsky významných oblastí a 95 památných stromů, stromořadí nebo skupiny stromů. (AOPK ČR 2023b)

Název	Kategorie	Rozloha (v ha)
Polabská černava	NPP	22
Holý vrch	NPP	5,2
Dřínovská stráň	PR	5,5
Kokořínský důl	PR	2364,5
Kopeč	PR	9,1
Mokřady dolní Liběchovky	PR	36,6
Mokřady horní Liběchovky	PR	75
Slatinná louka u Liblic	PR	2,4
Úpor - Černínovsko	PR	877,4
Všetatská černava	PR	8,8
Dolní Pšovka	PP	24,9
Hlaváčkova stráň	PP	0,9
Hostibejk	PP	1,1
Jiřina	PP	1,6
Minická skála	PP	0,4
Mrzínov	PP	0,8
Na Oboře	PP	3,5
Netřebská slaniska	PP	1
Písčina u Tišic	PP	0,6
Písčina u Tuhane	PP	0,4
Polabí u Kostelce	PP	84,6

Slaná louka u Újezdce	PP	1,3
Sprašová rokle u Zeměch	PP	1,5
Stráně Hlubokého dolu	PP	4,7
Stráně Truskavenského dolu	PP	0,5
Špičák u Střezivojic	PP	0,1
Veltrusy	PP	255,5
Zámecký park Liblice	PP	33,5
Želízky	PP	1,1
Žerka	PP	19

Tabulka 2: Maloplošná chráněná území v okrese Mělník (Zdroj: AOPK ČR 2023b, vlastní tvorba)

4.1.7. Přírodní atraktivity v okrese Mělník

Okres Mělník nabízí z hlediska přírodní atraktivity hlavně sever svého území, kde se nachází CHKO Kokořínsko. Avšak i ostatní místa v okrese Mělník mají velkou přírodní atraktivitu, případně velký potenciál být zajímavou památkou z hlediska cestovního ruchu.

CHKO Kokořínsko z hlediska přírodních atraktivit v okrese Mělník může nabídnout nejvíce. Nejznámější památkou Kokořínska, která je i symbolem této oblasti, jsou tzv. pokličky. Jedná se o skalní hříby s užší nohou a širším obloukem (avšak s plochým kloboukem) vzniklé selektivním zvětráváním. (Piller, Adamovič 2019) Takovýchto útvarů najdeme na Kokořínsku desítky, avšak nejznámější jsou ty v Kokořínském dole, kde nejvyšší poklička má i 15 m. S dalšími významnými, plně vyvinutými, se můžeme setkat nad Vojtěchovským dolem, kde se mezi Vojtěchovem a Jestřebicemi nacházejí tzv. Jestřebické pokličky.

Kousek od Jestřebických pokliček můžeme nalézt také významnou památku, která se často objevuje na fotografiích z Kokořínska. Jedná se o skalní bránu ve Vojtěšském dole, která vznikla propojením dutin napříč skalním žebrem a její rozpětí je až 3,9 m s výškou 2,8 m. Dalšími branami na Kokořínsku je například skalní brána pod Vidimským pivovarem nebo skalní brána v Pivovarské rokli. (Piller, Adamovič 2019)

Velmi oblíbenou turistickou atrakcí je Cinibulkova naučná stezka, pojmenovaná po učiteli a propagátorovi turistiky na Kokořínsku. Naučná stezka vede například kolem komplexu přírodně vytvořených dutin, které jsou propojené průlezy, které jsou názorným příkladem selektivního zvětrávání pískovců. (Novotná a kolektiv 2004) Naučná stezka pokračuje i do Skalního bludiště, což je skalní město, které je tvořeno skalními soutěskami a komíny. Dále se zde nachází skalní útvary Žába a Obří hlava a mnoho dalších skalních útvarů.

Mezi další velmi významnou přírodní památku patří PP Veltrusy. Jedná se o park, který vznikl během 18. století, avšak během jeho existence přišlo mnoho povodní. První v letech 1784 a 1785 poškodila celý areál, avšak hlavně způsobila zánik bočního koryta řeky. Proto pro přežití areálu byl zde vytvořen kanál. (Brzák a kolektiv 2015) Velké povodně zde byly v letech 2002 a 2013, proto byla nutná celková revitalizace areálu. V parku se nachází mnoho druhů stromů a žije zde mnoho druhů zvířat. Je zde i dančí obora či ovocný sad.

Dalším významným parkem v okrese je PP Liblický zámecký park. Je významný svými dřevinami, rašeliništi, ale hlavně rozmanitou botanikou. Součástí parku je i PR Slatinná louka u Liblic, kde se nachází jedna z posledních lokalit vstavače bahenního. (AOPK ČR 2023c) Nachází se zde i naučná stezka, která seznámí návštěvníky s okolní přírodou.

Další oblíbenou památkou je PP Hostibejk u Kralup nad Vltavou. Jedná se o zalesněný vrch, který je významný hlavně svou geologií. Výběžek je tvořen kladenským souvrstvím ze svrchního karbonu, který je tvořen hlavně pískovci s nestabilními zrný slepenců. Lokalita je často navštěvována exkurzemi škol a různých geologických společností, jelikož lokalita umožňuje studium nýřanských vrstev. (Zelenka 1999) Prochází zde také naučná stezka.

Jednou z hlavních atrakcí, proč turisté navštěvují Mělník, je soutok dvou největších českých řek – Labe a Vltavy. Dříve byl u soutoku systém ramen, který spojoval obě řeky, avšak po příchodu Lobkoviců byla zrušena. Podle zeměpisných pravidel by se Labe při své další cestě mělo jmenovat Vltavou, jelikož je značně delší a mohutnější. (Špecinger 1985)

V okrese Mělník se nachází také mnoho vodních ploch sloužících k rekreaci. Může se jednat například o zatopenou pískovnu Baraba nedaleko obce Vliněves, zatopený bývalý kamenolom u Kojetic, bývalou zatopenou pískovnu u Vojkovic či bývalou zatopenou pískovnu v Tišicích. Co se týče přírodních jezer, tak se v CHKO Kokořínsko nachází velice populární přírodní koupaliště Harasov, které je jedno z nejhezčích míst na koupání v České

republiky. Kousek od Harasova se nachází také jezero Lhotka, které je hojně využíváno k rybaření.

V okrese se nachází ale mnoho dalších míst, které stojí za to navštívit, například oboru s daňky v Hostíně, PR Kopeč, PP Vehlovické opuky či PR Úpor – Černínovsko.

4.2. Společenské podmínky a atraktivita

Podle Hraly (2001) společenské podmínky a atraktivita uspokojují poptávku hlavně po vzdělání, kultuře, zábavě a poučení. V zásadě o jejich přitažlivosti rozhoduje kvalita, nikoliv kvantita. Společenské atraktivita jsou většinou bodového rozmístění. Dělí se na kulturně-historické památky, kulturní zařízení a akce, sportovní a zábavní zařízení a akce.

4.2.6. Historická jádra měst

Podle NPÚ (2023) se v okrese Mělník se nacházejí tři městské památkové zóny, konkrétně ve městech Mělník, Mšeno a Kostelec nad Labem. Památková zóna Mělník byla vyhlášena v roce 1992 a zahrnuje historické centrum města, například mnoho městských domů, zámek, kostely, vinice, sochy, park či zbytky městského opevnění a kulturní dům. Ve městské památkové zóně Mšeno, která byla vyhlášena v roce 2003, jsou významné roubené a hrázděné domy, městské koupaliště, kostel sv. Martina či budova radnice. Městská památková zóna v Kostelci nad Labem byla vyhlášena v roce 2003 a zahrnuje historické jádro města, ve kterém se nachází kostely sv. Martina a sv. Víta, Kostecká tvrz či budova radnice.

4.2.7. Hrady a zámky, tvrze a zříceniny

Hrad Kokořín

Hrad byl založen pravděpodobně po roce 1320 Hynkem Berkou z Dubé, který byl purkrabím Pražského hradu. Poté se vlastníci hradu střídali a v roce 1545 zápisy o Kokoříně mluví jako o pustém. Dnes hrad Kokořín řadíme k našim nejznámějším, avšak dříve to tak nebylo. Nejprve zaujal uměleckou frontu, například Karla Hynka Máchu či všechny významnější krajináře. Masový zájem o Kokořín přišel až na konci 19. Století, kdy na zříceniny upozornil Klub českých turistů a byla zde vytvořena železniční trať, která Kokořínsko spojovala s Kokořínem a Mladou Boleslaví. Zlomovým bodem dnešní podoby

Kokořina je rok 1896, kdy hrad koupil Václav Špaček, který ho zrekonstruoval do dnešní podoby. (Vojkovský 2012)

Zámek Hořín

Zámek Hořín se nachází asi 2 km od Mělníka. Původně se jednalo o lovecký zámeček, který byl v letech 1713 až 1720 přestavěn na barokní zámek. Poté byl zámek ještě několikrát přestavován a rozšiřován. V roce 1948 byl objekt zestátněn, avšak po roce 1989 byl opět navrácen původním majitelům. Součástí parku je i rozlehlý anglický park, kde můžeme najít mnoho druhů dřevin. (Chateau.cz 2023)

Zámek Liběchov

Zámek Liběchov se nachází asi 6 km severozápadně od Mělníka. Původně zde stála tvrz, ve které pobýval například i Mistr Jan Hus, který zde napsal spisy Dcerka a Knížky o svatokupectví. (Košťál, Košťálová 2012) V letech 1720 až 1731 byl přestavěn na barokní zámek, kdy byl architektem František Maxmilián Kaňka. V roce 1801 koupila zámek rodina Veithů. Antonín Veith ve své době byl jedním z největších mecenášů umění, kultury, vědy a tak zámek hostil velké osobnosti, jako například Františka Palackého či Josefa Jungmanna. Posledními i současnými majiteli zámku je rodina Homolků, která jej zakoupila v roce 1920. V roce 1948 byl zámek znárodněn a byla zde pobočka Národního muzea, kde bylo umístěno Náprstkovo muzeum. Po sametové revoluci dostala zámek rodina Homolkova zpět. (Košťál, Košťálová 2012) Zámek byl výrazně poškozen povodněmi z roku 2002 a od té doby je nepřístupný. Přístupný je pouze zámecký park.

Zámek Liblice

Liblický zámek se nachází asi 9 km jihovýchodně od Mělníka. Na místě původní tvrze zde nechal Arnošt Josef Pachta z Rájova vystavit nový zámek v barokním stylu. Stavba probíhala v letech 1699 až 1706 podle plánů architekta Giovanniho Alliprandiho. Posledními soukromými majiteli zámku Libice byl rod Thun-Hohensteinů, za jehož vlády navštívil zámek i František Ferdinand d'Este. Za vlády Thun-Hohensteinů zde dochází k výrazné krajinářské

úpravě a také k úpravě zámeckého parku. Od roku 1945 zámek připadl do vlastnictví státu, který ho poté předal pod správu Akademie věd ČR. V roce byla ukončena rekonstrukce a dnes je zde Konferenční centrum akademie věd ČR a zámecký hotel. (Košťál, Košťálová 2012) Po objednání je možné si zde objednat prohlídku zámku či využít čas v zámeckém parku či oboře.

Zámek Lobeč

Zámek Lobeč se nachází asi 3 km severovýchodně od Mšena. První zmínka o tvrzi z Lobče je z roku 1513. Po konfiskaci z roku 1623 se Lobeč dostala do rukou Albrechta z Valdštejna a po jeho zavraždění se dostal do rukou Roberta Geraldina. Ten v polovině 17. století na místě původní tvrze postavil zámek, ve kterém se poté vystřídal mnoho různých majitelů. Zámek poté prošel rekonstrukcemi v letech 1833 a 1913. V roce 1948 byl zámek zestátněn a sloužil jako léčebna. Roku 1989 byl zámek navrácen majitelům a dnes slouží jako hotel. (Atlas Česka 2023)

Zámek Lobkovice

Zámek Lobkovice leží asi 12 km jižně od Mělníka na jednom ze zdejších předměstí Neratovic. První zmínka, původně o statku, je z roku 1341, kdy byl objekt Bohuňka a Vavřince z Lobkovic, kteří ovšem v roce 1367 majetek prodali. Poté byl statek přestavěn na tvrz a poté na přelomu 16. a 17. století byla tvrz přestavěna na renesanční zámek. Roku 1616 se zámek opět dostal do rukou Lobkoviců, kteří ho ovšem prodali roku 1840 Františku Měchurovi. (Košťál, Košťálová 2012) Za něj byl zámek častým pobytem Františka Palakého, který měl za ženu jeho dceru. Napsal zde i své slavné dílo Dějiny národu českého v Čechách a na Moravě (Kořalka 2007) Jejich syn poté hrad spravoval a v roce 1897 prodal opět rodu Lobkoviců, kterým byl však v roce 1948 zámek vzat. Po roce 1989 jim byl však vrácen. (Košťál, Košťálová 2012) V současnosti je zámek v rekonstrukci, ale je zde možnost se v některých objektech ubytovat, či se zde konají různé kulturní akce.

Zámek Mělník

Zámek Mělník stojí na návrší nad soutokem Labe a Vltavy, na místě, kde pravděpodobně stával původní hrad Pšov. Hrad Pšov patřil k nejstarším osadám v Česku. Podle Kosmovy kroniky byl posledním knížetem Pšovanů Slavibor, otec svaté Ludmily, který ji provdal za českého knížete Bořivoje. Mělník se později stal sídlem českých kněžen a královen a to až do roku 1475, kde tam zemřela manželka Jiřího z Poděbrad – Johanka z Rožmitálu. (Řehounek 2016) Poté se vlastníci zámku hodně měnili, až do padesátých let 18. století, kdy zámek přešel do rukou Lobkoviců. (Wachsmankvá a kolektiv 1960) Ten jim byl v roce 1948 znárodněn a v zámku bylo zřízeno okresní muzeum a expozice Národní galerie. Roku 1992 jim byl zámek navrácen a v současné době se na zámku konají různé společenské akce, konají se zde ochutnávky vína v zámeckém sklepě nebo se zde konají prohlídky zdejšího zámku. (Jůzlová 2019)

Zámek Nelahozeves

Zámek Nelahozeves se nachází 2 km od Kralup nad Vltavou a patří k jednomu z našich nejvýznamnějších renesančních staveb. S výstavbou zámku Nelahozeves začal v roce 1553 Florián Gyspek z Griesbachu, když zemřel, tak s výstavbou pokračoval jeho syn Blažej Griesbach. Portál východního křídla byl dokončen v roce 1613, ale výstavba zámku nikdy úplně dokončena nebyla. (Brych, Rendek 2005) V roce 1620 byl zámek prodán Polyxeně z Lobkovic a zámek se tedy stal majetkem Lobkoviců až do roku 1948, kdy jim byl majetek znárodněn. Po roce 1991 jim byl majetek navrácen a rodina Lobkoviců zámek ponechala přístupný širší veřejnosti. (Košťál, Košťálová 2012) Najdeme zde obrazovou galerii španělských malířů, Rytířský sál či sbírky asijského a evropského porcelánu a rodovou portrétní galerii. (David, Soukup 2009)

Zámek Veltrusy

Zámek Veltrusy leží zhruba 4, 5 km severně od Kralup nad Vltavou. Základní kámen zámku Veltrusy byl položen v roce 1704, kdy zámek nechal postavit Václav Antonín Chotek. Rodina Chotků držela zámek až do roku 1945, kdy, jelikož poslední majitel zámku z rodiny Chotků velmi sympatizoval s nacistickým režimem, přišli o veškerý majetek a byli odsunuti

do zahraničí. (Jukl 2019) V roce 2021 prošel zámek velkou rekonstrukcí a v současnosti nabízí mnoho prohlídkových okruhů.

4.2.3. Lidová architektura

Okres Mělník je bohatý na spoustu malebných vesniček a lidové architektury. Nachází se zde čtyři chráněné památkové rezervace. Mezi ně patří Dobřeň, Nosálov, Nové Osinalice a Olešno. V okrese se také nachází a sedm chráněných památkových zón, jsou jimi Debrno, Jestřebice, Lobeč, Sitné, Střezivojice, Vidim a Vrbno. Většina památkových zón se nachází na území CHKO Kokořínsko, kromě vesnic Debrno a Vrbno. Na Kokořínsku v druhé polovině 20. století došlo k úbytku původní zástavby, avšak i díky historickému vývoji a přírodním podmínkám bylo zabráněno vzniku větších měst, rozvinutého průmyslu či významnější infrastruktury, tak si Kokořínsko zachovalo zemědělský ráz krajiny s neporušenou strukturou vesnického osídlení. (Bureš a kolektiv 2020)

4.2.4. Technické památky

Malá vodní elektrárna Miřejovice

Malá vodní elektrárna v Miřejovicích byla postavena v roce 1929. Jedná se o elektrárnu, která pracuje s přirozeným vodním průtokem, který využívá spád jezové zdrže. V elektrárně se nachází 5 vertikálních turbín. V roce 2012 byla dokončena rekonstrukce elektrárny, která je opět v provozu. (MAS Moravský kras z.s. 2023)

Miřejovický most

Miřejovický most spojuje Miřejovice a Veltrusy přes řeku Vltavu asi 4 km severně od Kralup nad Vltavou. Železný most vede nejen přes řeku, ale i přes několik uměle vytvořených ostrůvků. Most má podobu mostovky s kovovou konstrukcí po celé délce mostu do výše asi čtyř metrů zaklenuté železnými traverzami po celé délce mostu. To z tohoto mostu dělá technický unikát. (Hejna 2022)

Pivovar Lobeč

Pivovar se nachází v obci Lobeč asi 4 kilometry od Mšena. Pivovar byl založen někdy v 16. Století. V roce 1891 koupil pivovar Rudolf Cicvárek, který ho přestavil a modernizoval na parostrojní. V roce 1948 byl pivovar znárodněn a dále chátral. Záchrana přišla v roce 2007, kdy areál koupili architekti manželé Prouzovi a začali s jeho rekonstrukcí. Dnes je pivovar vyhledávanou turistickou památkou. V současnosti se zde opět vaří pivo, je zde zřízena expozice, je zde možnost degustace či ubytování. (Parostrojní pivovar v Lobči 2023)

Satranův mlýn ve Vepřeku

Mlýn se nachází v obci Vepřek, která se nachází asi 8 km severně od Kralup nad Vltavou. Mlýn byl založen pravděpodobně ve 14. století, kdy ho vlastnila pražská kapitula. V roce 1816 došlo k celkové přestavbě areálu. Na přelomu 19. a 20. století bylo modernizováno technické vybavení mlýna, které se dochovalo dodnes. Od 50. let 20. století byl areál opuštěný a chátral. O záchranu se zasloužili až noví vlastníci, kteří památku zrekonstruovali a v blízké době chystají zpřístupnění mlýna i s historickými technologiemi široké veřejnosti. (NPÚ 2023b)

Umělecký mlýn Liběchov

Umělecký mlýn se nachází ve městečku Liběchov, asi 6 km od Mělníka. Historie mlýna sahá až do středověku, avšak skutečného rozkvětu se dočkal až ve 30. letech 20. století, kdy ho vlastnila rodina Papoušků, byl přestavěn do současné podoby a byl vybaven v té době nejmodernějšími technologiemi. Jako mlýn byl objekt využíván až do 50. let 20. století. V roce 2002 byl mlýn zasažen a velice poškozen povodněmi. V roce 2016 získal mlýn současného majitele a těší se rekonstrukci. Po telefonické domluvě je v současné době sjednat prohlídku. V budoucnosti by mělo být ve mlýně vlastivědné muzeum Liběchovska či by prostory měly sloužit jako výstavní prostory pro fotografie či moderní umění. (Umělecký mlýn Liběchov 2023)

Zdymadlo Hořín

Laterární kanál mezi Mělníkem a Vraňany byl vytvořen, včetně zdymadla s plavebními komorami v Hoříně, v roce 1905. Architektem byl František Sandler a jedná se

dodnes o funkční historickou památku, která v letech 2019 až 2021 prošla rekonstrukcí. Zdymadlo tvoří celkem dvě komory, po nichž proplují i největší říční výletní lodě. (TIC Mělník 2023)

4.2.5. Sakrální stavby

Bývalá synagoga Kralupy nad Vltavou

Židovská synagoga se nachází v centru města Kralupy nad Vltavou. Synagoga byla postavena v roce 1873, kdy se jednalo o víceúčelovou stavbu. Kromě modlitebny zde byly i tři školní třídy a byt v podzemí. Poslední bohoslužby se zde konaly do konce druhé světové války. Po válce zde byla zřízená knihovna a otevřena malá modlitebna, o kterou se dělí Církev československá husitská, Českobratrská církev evangelická a Církev bratrská. V devadesátých letech minulého století byla v přízemí zřízena cukrárna. Také zde byla umístěna pamětní deska, která připomíná holocaust za druhé světové války (Vítek 2010)

Kaple sv. Ducha v Liběchově

Kostel se nachází na kopci ve městě Liběchov. Byl vybudován v roce 1654 hrabětem Hyacintem de Villani jako rodinná hrobka. Poté byl několikrát opravován. (Čondl 1930) Bohužel za komunistického režimu kostel značně zchátral, avšak v nedávných letech kostel koupilo město a v současné době probíhá rekonstrukce a konají se v něm různé kulturní akce.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Václava v Kralupech nad Vltavou

Nejvýznamnější křesťanskou památkou na území Kralup nad Vltavou je bezpochyby kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Václava. Výstavba kostela začala v roce 1894. V druhé světové válce bylo město Kralupy nad Vltavou bombardováno, ale kostel zázrakem zůstal nedotčen. (Kralupy nad Vltavou 2023)

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Chorušicích

Kostel v Chorušicích se nachází asi 6 km jižně od Mšena a jedná se o nejdominantnější a nejvýznamnější památku v obci. Stavba v barokním slohu nahradila v letech 1714 až 1716 stavbu, která byla popisována jako značně zchátralá. (Obec Chorušice 2023) V kostele se v současné době konají bohoslužby a koncerty.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Lobkovicích

První zmínka o kostele, který leží v Neratovicích v části Lobkovice, pochází z roku 1352, avšak je jasné, že kostel tu stál už dříve. Kostel je jednolodní gotickou stavbou s pozoruhodným hlavním oltářem. Kostel je obklopen dnes již nepoužívaným hřbitovem a hřbitovní zdí. (Pavlík 2003)

Kostel sv. Linharta v Cítově

Kostel leží asi 7 km od Mělníka v centru obce Cítov. Původní kostel byl postaven ve 20. letech 13. Století v románském stylu. V druhé polovině 18. Století proběhla jeho přestavba do stylu barokního. V 19. století prošel kostel rekonstrukcemi a opravami. Poslední oprava proběhla v 90. letech 20. století. (Vítek 2008)

Kostel sv. Petra a Pavla v Mělníce

Kostel se nachází vedle zámku Mělník na nejvyšším místě města. Původně se jednalo o románskou stavbu, která byla několikrát přestavována. V roce 1555 byla stavba poškozena požárem a poté opravena. V letech 1914 až 1916 byl celý kostel restaurován. (Wachsmanová 1960) Do kostela, do věže i do kostnice, která je součástí kostela, je možné vstoupit, jelikož je vše otevřené široké veřejnosti.

Židovský hřbitov v Kostelci nad Labem

Židovský hřbitov v Kostelci nad Labem je jedním z nejstarších na našem území, založen byl už v roce 1594. Bohužel nejstarší náhrobky jsou z druhé poloviny 19. století, jelikož ty starší byly zničeny nebo použity jako stavební materiál po druhé světové válce nebo

byly zdevastovány v letech osmdesátých. Do dnešní doby se zachovalo zhruba 300 náhrobních kamenů. (Židovské památky 2023) Po telefonické domluvě je možnost objednat prohlídku.

4.2.6. Ostatní významné památky

Hrobka Františka Palackého

Hrobka slavného českého velikána se nachází v Lobkovicích, části města Neratovice. František Palacký zemřel v roce 1876 a byl pohřben v hrobce vedle své manželky. U hrobky se na výročí jeho úmrtí konají slavnosti. Zajímavá je například slavnost z roku 1939, kdy přišlo po potupné okupaci k jeho hrobu mnoho lidí. (Pavlík 2003)

Mělnické podzemí

Vstup do mělnického podzemí se nachází v turistickém informačním centru v centru Mělníka. Podzemí vznikalo souběžně se stavbou města koncem 13. století. Podzemím se dá také chodbou dostat ke studně, která je nejširší studnou v České republice. (Kudy z nudy 2023)

Skalní reliéfy

V okrese Mělník se, jak víme, nachází CHKO Kokořínsko, které je krajem skal, které lákaly různé umělce k vytváření skalních reliéfů. Nejvýznamnějším z nich byl sochař Václav Levý, který ve zdejší krajině vytvořil mnoho uměleckých děl v kokořínské krajině. Václav Levý byl jedním z nejvýznamnějších českých sochařů 19. století, který často tvořil díla s vlasteneckou tematikou. Svou slávu získal právě u Liběchova, kde vytvářel svá první díla. (Černá 1964)

Jeho nejznámějším dílem jsou tzv. Čertovy hlavy, které se nacházejí mezi Želízky a Tupadly. Představují ojedinělé dílo groteskního romantismu v sochařství. (Jouza, Jouzová 2008) Jsou vysoké 10 m (Piller, Adamovič 2019) a jelikož byly stromy kolem skal odstraněny, tak je můžeme vidět i ze silnice.

Dalším jeho dílem je Klácelka, což je uměle vytesaná jeskyně, kde se nachází umělecká díla V. Levého, pojmenované profesorovi a spisovateli, obrozenci Františku Klácelovi. Před vchodem do jeskyně jsou vytesány postavy Zbyňka ze Zásbuk, Jana Žižky a Prokopa Holého, tedy významné postavy z české historie. Můžeme zde vidět také vytesané skřítky kovající zbraně pro bájně blanické vojsko. Uvnitř jeskyně se nachází jeskynní reliéfy fantastických zvířat z Klácelova eposu Ferina Lišák. (Čondl 1930)

Dalšími jeho díly jsou například Harfenice, kde se nachází reliéf ženské postavy s harfou, proto se to tu zde jmenuje Harfenice, či je zde vyobrazeno 7 velkých lidských hlav. Dále se zde nachází uměle vytvořená jeskyně U Ještěra se zdobeným vchodem. Zhruba 500 metrů od Harfenice najdeme další jeho skalní dílo s názvem Had. (Novotná a kolektiv 2004)

Městská architektura

Co se týče městské architektury, tak v okrese můžeme najít například středověké opevnění v Mělníce. Mělník by s největší pravděpodobností opevněn už ve 13. století. V Mělníku se zachovala jenom část z městského opevnění, které vesměs pochází z 15. století. (Wachsmanová 1960) Jedná se o Pražskou bránu, jejíž současná podoba pochází z roku 1536. V současnosti se zde nachází kavárna a galerie a návštěvníci si můžou užít z ochozů věže krásný výhled. Dále se zachovala hranolová hláska, která se později upravila na vodárenskou věž. Ta je v současnosti nepřístupná. Zbytky hradeb dále můžou návštěvníci obdivovat v Jungmannových sadech u Tyršovy ulice. (TIC Mělník 2023b)

Další významnou památkou, která se vymyká na mělnickém náměstí, je bezpochyby budova Mělnické radnice s barokní věží. Budova radnice vznikla a byla rozšířena z gotické rychty. U vstupu do radnice můžeme vidět dva železné pruty z dávné doby, které znázorňují staré délkové míry, český a vídeňský loket. Na fasádě radnice jsou vyobrazeny medailony osobností z českých dějin, které pocházejí z konce 19. století. V radničním dvoře se nachází park a můžeme zde také nalézt původní kašnu z náměstí.

Další památku městské architektury můžeme hledat ve Mšeně, kdy se radnice nachází na náměstí Míru. Radnice byla postavena v roce 1842, avšak v roce 1864 byla přestavěná a zvýšená do neogotického slohu. V současné době se na radnici nachází Městský úřad, informační centrum a pobočku tu má i Regionální muzeum Mělník, který má zde umístěnou expozici. (Vítek 2013)

Radnice v Kostelci nad Labem je bezpochyby další významnou památkou městské architektury. Nachází se na náměstí Komenského na místě původně gotická radnice, která byla po požáru v roce 1551 přestavěna do renesančního stylu, poté byla výrazně upravena v letech 1727 a 1820. Nad vchodem radnice se nachází znak města s letopočtem 1616. (Kostelec nad Labem 2009)

Rozhledny

Na území okresu se nachází 2 rozhledny. Jedná se o rozhlednu Hradišť, která se nachází v Kadlíně a o rozhlednu Vrátecká hora, která se nachází asi 4 km severně od Mšena. Rozhledna Hradišť byla postavena na území bývalého hradu a její vzhled připomíná strážní věž. Rozhledna je vysoká 19 m a nachází se v nadmořské výšce 314 m.n.m. (Rozhledny 2023) Rozhledna Vrátecká hora byla postavena v roce 1992 a jedná se o telekomunikační věž s vyhlídkovou plošinou. Nachází se v nadmořské výšce 508 m.n.m. a rozhledna je vysoká 42 m. (Sdružení obcí Kokořínska 2023)

4.3. Kulturní zařízení a akce

4.3.3. Muzea a galerie

Expozice kočárků

Expozice, která se nachází v centru Mělníka je součástí Regionálního muzea v Mělníce a je v ní ukázán vývoj dětských kočárků. Dále je možné v expozici zhlédnout expozici hraček, figurín či dětských houpadel. (Regionální muzeum Mělník 2023)

Galerie ve věži

Galerie se nachází v Pražské bráně v centru Mělníka. Galerii provozuje Mělnické kulturní centrum, které zahájilo provoz v roce 2013 a navázali tak na akademického malíře Vladimíra Veselého, který tyto prostory využíval již od roku 1968. Galerie láká hlavně své návštěvníky na současné výtvarné techniky. (Mekuc 2023)

Hasičské muzeum Florián

Muzeum se nachází v obci Všetaty v budově bývalé mateřské školky. V muzeu je možné vidět vývoj hasičské techniky od jejich prvních počátků až po současnost. Muzeum nemá pevně stanovenou otevírací dobu, takže je návštěva možná jen po telefonické domluvě. (SDH Všetaty 2023)

Městské muzeum Kralupy nad Vltavou

Muzeum se nachází v centru města a bylo založeno v roce 1928. V jeho sbírkách můžeme spatřit například archeologickou expozici nebo expozici o historii města. Dále jsou zde pamětní síně, první je věnovaná básníkovi Jaroslavu Seifertovi a druhá slavnému akademickému malíři Georgi Karsovi. V suterénu se nachází ještě malé lapidárium. (Muzeum Kralupy 2023)

Městské muzeum Mšeno

Městské muzeum ve Mšeně je pobočkou Regionálního muzea v Mělníku. Nachází se ve druhém patře radnice. Je zde možné spatřit expozici o mšenských cechách, a expozici tvořící dobový měšťanský interiér z konce 19. století. Poslední část expozice je věnována slavným rodákům města – Augustinu Heřmanovi a J. L. Píčovi. (Město Mšeno 2023)

Muzeum Eduarda Štorcha v Lobči

Expozice muzea je věnována nejvýznamnějšímu obyvateli obce, spisovateli historických románů z pravěku, Eduardovi Štorchovi. V první části expozice se návštěvník může seznámit s osobností Eduarda Štorcha a v druhé části je výstava, která odkazuje na jeho nejznámější dílo Lovci mamutů či román Minehava. (Museum Eduard Štorch 2023)

Muzeum obce Kadlín

Muzeum se nachází v obci Kadlín, asi 6 km jihovýchodně od Mšena. Nachází se zde expozice venkovského kováře, expozice staré selské techniky, expozice motyček či expozice polních plodin zdejšího kraje. Muzeum chce návštěvníka seznámit s typickým venkovským životem. (Kadlín 2023)

Památník Bedřicha Smetany v Obříství

Památník se nachází v domku v obci Obříství, kde tvořil Bedřich Smetana. V domě také začal s komponováním Prodané nevěsty. V expozici se nachází původní nábytek, obrazy či různé předměty denní potřeby. Exponáty také zapůjčilo Národní muzeum, například klavír, na který Smetana hrál. (Obříství 2023)

Památník Jana Palacha ve Všetatech

Památník se otevřel v roce 2019 v domě, kde se Jan Palach narodil. Architekti památníku jsou Miroslav Cikán a Pavla Melková, kteří se snažili pomocí památníku předat návštěvníkovi smysl Palachovy oběti. Památník spravuje Národní muzeum. (Blažek, Melková 2019)

Regionální muzeum Mělník

Muzeum bylo založeno v roce 1886 a můžeme zde spatřit například historickou expozici, kde můžeme najít hlavně nahlédnutí do středověkého města. Dále zde můžeme například vinařskou expozici, přírodovědnou expozici. (Regionální muzeum Mělník 2023)

Rodný dům Antonína Dvořáka

Rodný dům Antonína Dvořáka se nachází v obci Nelahozeves. V současné době je muzeum o životě a tvorbě slavného hudebního skladatele zavřené, avšak po otevření by měla

návštěvníka čekat prohlídka s interaktivními prvky či by mělo být vytvořeno hudební hřiště na náměstí v blízkosti pomníku. (Lobkowicz 2023)

Skalní obydlí ve Lhotce

Skalní obydlí se nachází ve Lhotce u Mělníka a je to jedno z mnoha skalních obydlí, které se na Kokořínsku nacházejí. Toto skalní obydlí patří k nejdéle obývaným. Proto je zde vynikající expozice o tom, jak se v takovém obydlí žilo či je zde původní vybavení obydlí. (Lhotka u Mělníka 2023)

4.3.4. Divadla a kulturní centra

Ekocentrum Koniklec – Dům zaniklých řemesel

Ekocentrum Koniklec vzdělává veřejnost v oblasti ekologie, praktické ochrany přírody či poskytuje ekoporadenství. V Horní Vidimi má ekocentrum pobočku, kde většinou každou sobotu pořádá různé společenské a edukativní akce. (Ekocentrum Koniklec 2023)

Kulturní a společenské středisko v Kralupech nad Vltavou

Úkolem střediska je připravovat a podílet se na kulturním dění ve městě. Středisko spravuje kino Vltava s 3D projekcí, velký sál a malý sál. Kulturní středisko hlavně pořádá různé společenské akce pro děti i dospělé. (Kralupy nad Vltavou 2023)

Mělnické kulturní centrum

Mělnické kulturní centrum, zkráceně Mekuc, se snaží široké veřejnosti uspořádat programy kulturního a společenského charakteru. Snaží se návštěvníkům všech věkových vrstev zajistit bohatý program i tím, že se stará o provoz turistického informačního centra, Masarykova kulturního domu, městské knihovny či galerie Ve Věži. (Mekuc 2023b)

Nostalgická Myš

Nostalgická Myš se nachází v Šemanovicích v obci Kokořín. Z bývalého vepřína zde byl vytvořen víceúčelový prostor, kde se v minulosti natáčely například slavné Salony Cimrman. Jako kulturní stánek prostor pojali bratři Jiří a Ondřej Suchý, kteří prostor vybavili různými uměleckými rekvizitami. V současnosti se Nostalgická Myš může těšit bohatým společenským životem. Každý víkend se zde konají koncerty, či se zde pravidelně organizují divadelní představení, workshopy, kurzy či výstavy. (Nostalgická Myš 2023)

Společenský dům Neratovice

Společenský dům v Neratovicích se zabývá provozem divadla, kina a společenského domu. Kromě toho organizuje různé kulturní události, kurzy a výstavy. Dále připravuje programy zaměřené na děti a seniory, aby poskytl širokou škálu aktivit pro různé věkové skupiny.

4.4. Společenské akce

Asi nejnavštěvovanější akcí na území okresu je Mělnické vinobraní. Jedná se o jednu z nejstarších a zároveň jednu z nejznámějších akcí tohoto typu. Poprvé se vinobraní na Mělníku uskutečnilo v roce 1911. (Mělnické vinobraní 2023) Dalšími vinařskými významnými akce na Mělníku jsou Mělnický košť či Vinná noc. Velkou akcí na území okresu jsou také Seifertovy Kralupy. Jedná se o festival poesie a přednesu, který byl poprvé uskutečněn v roce 1996. (Muzeum Kralupy 2023b) V Neratovicích se například každý rok koná Neratovická pouť. Populární je také Mělnická Jizerská 50, což je satirický závod, kdy se účastníci převlečou do kostýmů a jezdí okolo náměstí na lyžích a každé kolo pijí pivo. Na Kokořínsku je významný také Kokořínský jarmark.

5 Realizační podmínky

Realizační podmínky mají pomoci oblastem pomoci dopravy a využít je pomoci ubytovacích, stravovacích a jiných zařízení. (Hrala 2001) Realizační podmínky využívají lokalizační podmínky a atraktivitu. Realizační podmínky umožňují návštěvníkovi dostat se na určité místo, zůstat na určitém místě či zjistit informace o daném místě.

5.1. Dopravní infrastruktura

5.1.1. Silniční infrastruktura

Okresem prochází dálnice D8, která spojuje Prahu s Ústím nad Labem a pokračuje až k hranicím Spolkové republiky Německo. Tato dálnice prochází jihozápadní částí okresu. Dále se kromě toho se v okrese nacházejí dvě silnice první třídy a to silnice I/9 spojující města jako jsou Praha, Mělník a Česká Lípa a silnice I/16, která vede z Řevničova až k místu Královec/Lubawka u Trutnova. Tato silnice se nachází ve městech jako Mělník, Mladá Boleslav či Jíčín a Trutnov. Okresem Mělník dále prochází jedenáct silnic druhé třídy. Vzhledem k vysokému turistickému zájmu o oblast CHKO Kokořínsko – Máchův kraj je silniční dopravní infrastruktura relativně omezená, jelikož členitý reliéf ztěžuje rozšíření nebo výstavbu nových silnic. (Ředitelství silnic a dálnic ČR 2023)

5.1.2. Železniční infrastruktura

Okresem Mělník prochází 1. tranzitní železniční koridor, který prochází jihozápadní částí území přes Kralupy nad Vltavou. Tento koridor spojuje severní Čechy a pokračuje přes Prahu směrem na jižní Moravu a dále do zahraničí. Dále v okrese prochází 4. tranzitní koridor, který spojuje severní Čechy s Prahou a pokračuje na jih Čech přes České Budějovice. Významnou železnicí je v okrese trať 070, která spojuje Prahu, Neratovice a Všetaty s Mladou Boleslaví a Turnovem. Další významnou tratí je trať 072, která spojuje Ústí nad Labem s Mělníkem, Všetaty a Lysou nad Labem. Turisticky atraktivní tratí, která nedávno prošla rekonstrukcí, je trať 064, která spojuje Mělník se Mšenem a Mladou Boleslaví. (České dráhy 2022)

5.1.3. Lodní doprava

Jelikož Mělník leží na soutoku dvou největších českých řek, tak má okres výbornou základnu pro lodní dopravu. Z hlediska cestovního ruchu jsou oblíbené vyhlídkové plavby. Populární jsou například plavby historickými plavebními komorami v Hoříně či výlet do Obříství. Na řekách také pravidelně brázdí mezinárodní hotelové lodě.

5.1.4. Dopravní obslužnost

Jelikož Mělník se nachází v blízkosti Prahy, tak dopravní obslužnost v tomto směru je dostačující. V tomto směru jede mnoho autobusů a vlaků. Dobrá je také obslužnost do dalších velkých měst v okolí, například do Mladé Boleslavi, Kolína, České Lípy či Ústí nad Labem. Dobrá je také kvalita obslužnosti mezi jednotlivými většími městy v okrese. Špatná je však obslužnost v periferních oblastech okresu, například v oblasti Kokořínska.

Možnost přestupu mezi vlaky a autobusy je možná ve Všetatech, Mělníku, Vraňanech, Kralupech nad Vltavou či ve Mšeně. Mezi dopravce provozující linky v okrese Mělník patří: ČSAD Střední Čechy, a.s., Kokořínský SOK s.r.o., ČSAD Česká Lípa a.s., ARRIVA City s.r.o. (Plán dopravní obslužnosti Středočeského kraje 2020) a RegioJet a.s.

5.2. Ubytovací zařízení

Podle ČSÚ (2023b) bylo v roce 2021 v okrese Mělník 55 ubytovacích zařízení. To je oproti minulým rokům velký progres. Například v roce 2014 jich bylo pouze 35. Také počet lůžek vzrostl oproti roku 2014 o téměř 800.

Celkový počet hostů v roce 2021 byl 52 862. To je oproti roku 2020, který byl nejvíce zasažen pandemií covidu, téměř o 13tisíc více. Rok, kdy bylo v okrese nejvíce přenocováno, je rok 2019, kdy bylo celkově ubytováno 66 846 hostů. Přenocování bylo celkově v roce 2021 121 622, což je oproti roku 2020 o více než 31tisíc. Průměrný počet přenocování v ORP je 2,3 noci.

Když se podíváme na kategorie ubytovacích zařízení, tak můžeme zjistit, že v roce 2021 se v okrese nacházely 2 čtyřhvězdičkové hotely a 7 tříhvězdičkových. Největší zastoupení mají penziony, kterých je v okrese 27. Další populární kategorií jsou kempy, těch se v okrese nachází 5.

Co se týče rozložení ubytovacích zařízení, tak v Mělníku jich je 16, což je nejvíce v okrese. Dále jich je 7 v Kokoříně, 6 v Kralupech nad Vltavou a 5 ve Mšeně. Zarážející je, že v Neratovicích je pouze 1 hromadné ubytovací zařízení. V ORP Mělník je kapacita víceméně dostačující, avšak ORP Neratovice, pokud chce být alespoň konkurenceschopnou destinací cestovního ruchu, musí investovat do hromadných ubytovacích zařízení.

	Počet hromadných ubytovacích zařízení	Počet lůžek
ORP Kralupy nad Vltavou	12	938
ORP Mělník	40	1 748
ORP Neratovice	3	112

Tabulka 3: Ubytovací zařízení v okrese Mělník (Zdroj ČSÚ 2023b, vlastní úprava)

5.3. Stravovací zařízení

V okrese Mělník se nachází mnoho restauračních zařízení. Na Kokořínsku jsou například oblíbené podniky U Grobiána či U Báby Šubrový nebo pivovar v Lobči. Ve Mšeně je například populární cukrárna Zmrzlinový ráj. V Mělníku je populární podnik Němý Medvěd či Dobrý Kanec, které jsou známé pro své dobré pivo. Dalšími oblíbenými podniky jsou například Na Pekárně nebo Na Hradbách. V Neratovicích je populární například podnik Restaurace Terasa s argentinskou kuchyní. V Kralupech mezi oblíbená restaurační zařízení patří například Restaurant Kandelábr, Restaurace u Kohouta či restaurace Modrá Pasáž.

5.4. Turistické trasy a naučné stezky

V okrese Mělník se nachází mnoho naučných stezek, hlavně na severu území. Mezi známé naučné trasy patří Máchova cesta, která vede z Mělníka přes Kokořín, dále pak na Housku a Bezděz do Doks. Velice oblíbenou trasou v okrese je Naučná stezka Poklady Harasova či Cinibulkova naučná stezka pojmenovaná po Josefu Bedřichu Cinibulkovi, což byl učitel a nadšenec do místní přírody. (Mělnicko Kokořínsko 2023) Stezka návštěvníky zavede do skalních bludišť a do krajiny plné pískovcových útvarů.

Ale i mimo území CHKO Kokořínsko se nachází mnoho tras a stezek. Například v Liblicích je populární Naučná stezka Slatinná louka Liblice – zámek Liblice, která prochází okolo zámku, zámeckou oborou a PR Slatinná louka u Liblic. Populární trasou je i Dvořákova cesta, která vede podél řeky Vltavy u Kralup nad Vltavou a Nelahozevsi. Další zajímavou stezkou je Naučná stezka Hostibejk v Kralupech nad Vltavou, která návštěvníky seznamuje výjimečnou geologickou lokalitou.

5.5. Cyklotrasy

Významnou cyklostezkou, která prochází okresem Mělník, je Labská stezka. Ta prochází Mělníkem podél řeky Labe, tedy městy jako jsou Kostelec nad Labem, Neratovice, Mělník či Liběchov. Další významnou cyklostezkou na území okresu je Vltavská stezka, která prochází Kralupami nad Vltavou a končí právě u Mělníku. Mnoho cyklostezek se nachází na severu okresu v CHKO Kokořínsko. Až na sever okresu je okres Mělník nížinatý, tudíž se jedná o ideální místo pro cyklistiku. Okres má tudíž potenciál stát se významným bodem pro cykloturistiku.

5.6. Rekreační, sportovní a zábavní zařízení

V okrese Mělník se nachází celkově tři zimní stadiony. Dále se v okrese nachází tři kina, ve městech Neratovice a Kralupy nad Vltavou a v obci Lužec nad Vltavou. Je zarážející, že v okresním městě Mělník se nenachází kino. V okrese se nachází také dva zooparky a to v Zelčíně a v Olovnici.

Dále se v okrese nachází rekreační střediska, jako např. Rekreační středisko Sever ve Mšeně nebo Dům zaniklých řemesel v Dolní Vidimi. Dále se v Mělníku, Kralupech nad Vltavou a Neratovicích nachází plavecké bazény. Dále se v okrese nachází velké množství fitness center. V okrese se nachází také tenisové kluby či sportoviště.

5.7. Infocentra

V okrese se nachází celkem 9 infocenter. Ty můžeme najít ve Mšeně, v Šemanovicích na Kokořínsku, v Liběchově, Mělníku, Nelahozevsi, Kostelci nad Labem, Neratovicích a dvě

v Kralupech nad Vltavou. Nejznámějším a nejnavštěvovanějším infocentrem v okrese je to v Mělníku, které je otevřené každý den celoročně. Infocentra jsou rozmístěna úměrně své turistické atraktivitě.

6 Potenciál cestovního ruchu podle Bíny

Podle Bíny (2010) je potenciál cestovního ruchu složitý systém, který zahrnuje různé faktory a předpoklady daného území. Tyto faktory zahrnují přírodní prostředí, kulturně-historické dědictví a aktivity prováděné lidmi. Existují však i faktory, které nijak vypočítat nelze, jako například genius loci.

Abychom mohli změřit potenciál cestovního ruchu, je nejdříve třeba ho rozdělit do dílčích segmentů. Ty jsou dále rozčleněny do dvou dílčích potenciálů a výsledné hodnoty jsou poté sečteny. Výsledkem je poté celkový potenciál cestovního ruchu daného území.

Tyto dva dílčí potenciály jsou potenciál atraktivit cestovního ruchu a potenciál ploch a linií. Atraktivity cestovního ruchu jsou reálné atraktivity. Jsou to například hrady, zámky, sakrální památky aj. Může se však jednat i o komplexnější památky, třeba o skalní město. Lokality mohou také být hodnoceny dle jejich pověsti, například zda se jedná o vinařské či pivovarnické město. Body je také možné získat tak, že se v lokalitě nachází nějaké chráněné území, třeba vesnická památková rezervace nebo zóna.

Plochy a linie jsou převážně předpoklady toho, jak moc je území vhodné pro cestovní ruch. Hodnotí se například to, jak moc je území hornaté, jaká je délka významných silnic a železnic v území. Hodnotit se také může, jaká je dostupnost hromadné dopravy nebo jak moc je na území vhodné plochy pro koupání. Více podrobností o bodování či zařazení segmentů do jednotlivých kategorií jsou na stránkách: <https://www.uur.cz/media/3tzhuiwz/00-2010-aktualizace-potencialu-cr-zprava.pdf>

Příkladem důležitého faktoru může být přítomnost významného zámku v dané lokalitě. Nicméně široký pohled na potenciál cestovního ruchu zahrnuje nejen primární typy atrakcí, ale také další aktivity odvozené od těchto primárních typů. To může zahrnovat například atraktivní nabídku služeb a aktivit v okolí zámku.

Pro tuto bakalářskou práci byla zvolena střední cesta, stejně jako to zvolil Bína v roce 2010, abych mohl srovnat, jak se potenciál za posledních 13 let v jednotlivých ORP okresu Mělník vyvinul. Střední cesta znamená, že součástí potenciálu cestovního ruchu jsou i tzv. druhotné a odvozené aktivity. Například za součást cestovního ruchu považujeme nejen významný zámek, ale i například muzeum či galerie v podzámčí.

Je však nutné zmínit, že součástí potenciálu nejsou rozhledny (v okrese Mělník se nacházejí dvě) nebo například různé střediska na lyžování, jelikož tato místa využívají

příznivé podmínky horských krajin. Do potenciálu nejsou ani připočteny ubytovací kapacity. Zavádějícím může být také velikost ORP, kdy často ORP s větší rozlohou mají větší pravděpodobnost, že se v nich bude nacházet více atraktivit.

V této bakalářské práci jsem zpracoval současný potenciál cestovního ruchu podle Bíny v jednotlivých ORP v okrese Mělník, tedy v ORP Kralupy nad Vltavou, Mělník a Neratovice a následně jsem je porovnal podle původních výpočtů Bíny z roku 2010.

Jelikož se v minulých letech potenciál ploch a linií téměř nezměnil, tak jsem se rozhodl, že ve své bakalářské práci aktualizuji pouze potenciál atraktivit cestovního ruchu v jednotlivých ORP v okrese Mělník.

6.1. Potenciál cestovního ruchu v ORP Kralupy nad Vltavou

Atraktivita cestovního ruchu	Významový stupeň			Nediferenciováno	Bod y
	A	B	C		
Přírodní pozoruhodnost					
Historický městský soubor					
Historický vesnický soubor					
Zámek	1	1			110
Hrad, tvrz, zřícenina					
Křesťanská sakrální památka			1		15
Židovská památka			1		15
Vojenská památka					
Pietní památník					
Technická památka			3		45
Archeologická památka					
Historické podzemí					
Muzeum, galerie		2			50
Muzeum v přírodě, skanzen					
Lázeňské místo					
Zoologická zahrada, zoopark		1			35
Botanická zahrada, arboretum					
Aquapark, plavecký bazén		1			25
Golfové hřiště					
Farma pro hipoturistiku					
Vinařský věhlas					
Pivovarnický věhlas					
Jiná atraktivita cestovního ruchu					
Turistické informační centrum				3	45

Přidaná hodnota: památka UNESCO					
Celkem					325

Tabulka 4: Potenciál atraktivit cestovního ruchu v ORP Kralupy nad Vltavou v roce 2023 (Zdroj: Bína 2010, vlastní tvorba)

Potenciál atraktivit cestovního ruchu	325
Potenciál ploch a linií	160
Celkový potenciál cestovního ruchu	485

Tabulka 5: Celkový potenciál cestovního ruchu v ORP Kralupy nad Vltavou v roce 2023 (Zdroj: Bína 2010, vlastní tvorba)

6.2. Porovnání potenciálu cestovního ruchu v ORP Kralupy nad Vltavou s rokem 2010

Podle Bíny (2010b) byl v roce 2010 byl potenciál cestovního ruchu v ORP Kralupy nad Vltavou 410 bodů, v roce 2023 je už 485 bodů. To znamená, že potenciál cestovního ruchu stoupl za 13 let o 75 bodů. ORP Kralupy nad Vltavou má v okrese Mělník druhý nejvyšší potenciál cestovního ruchu.

Nárůst potenciálu cestovního ruchu způsobil například vybudovaný zoopark v Olovnici, či kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Václava v Kralupech nad Vltavou, který byl po povodních z roku 2002 zrekonstruován. Dále oproti roku 2010 přibylo jedno infocentrum a byl zrekonstruován Satranův mlýn ve Vepřeku, který by měl být v blízké době zpřístupněn, takže by se měl v budoucnosti potenciál cestovního ruchu ještě zvýšit.

6.3. Potenciál cestovního ruchu v ORP Mělník

Atraktivita cestovního ruchu	Významový stupeň			Nediferenciováno	Body
	A	B	C		
Přírodní pozoruhodnost	2	1			140
Historický městský soubor		2			60
Historický vesnický soubor	4	6			280
Zámek		2	3		135
Hrad, tvrz, zřícenina	1				60
Křesťanská sakrální památka		1	2		70
Židovská památka					
Vojenská památka					
Pietní památník					
Technická památka		2	1		60
Archeologická památka					
Historické podzemí				1	40
Muzeum, galerie		4	2		120
Muzeum v přírodě, skanzen		1			30
Lázeňské místo					
Zoologická zahrada, zoopark		1			35
Botanická zahrada, arboretum					
Aquapark, plavecký bazén	1	1			75
Golfové hřiště					
Farma pro hipoturistiku				1	35
Vinařský věhlas				1	25
Pivovarnický věhlas				1	25
Jiná atraktivita cestovního ruchu		2			40
Turistické informační centrum				3	45

Přidaná hodnota: památka UNESCO					
Celkem					1275

Tabulka 6: Potenciál atraktivit cestovního ruchu v ORP Mělník v roce 2023 (Zdroj: Bina 2010, vlastní tvorba)

Potenciál atraktivit cestovního ruchu	1275
Potenciál ploch a linií	445
Celkový potenciál cestovního ruchu	1720

Tabulka 7: Celkový potenciál cestovního ruchu v ORP Mělník v roce 2023 (Zdroj: Bina 2010, vlastní tvorba)

6.4. Porovnání potenciálu cestovního ruchu v ORP Mělník s rokem 2010

Ze všech tří je ORP Mělník území s největším potenciálem cestovního ruchu. V roce 2010 byl potenciál cestovního ruchu 1465 bodů, v roce 2023 je už 1720 bodů. Rozdíl tedy mezi lety 2010 a 2023 je tedy 255 bodů. ORP Mělník je tedy v okrese Mělník území s nejvyšším potenciálem cestovního ruchu.

Za zvýšení potenciálu může například zrekonstruování památek, jako např. mlýn v Liběchově, zámek Lobeč, pivovar v Lobči. Oproti roku 2010 bylo zřízeno i mnoho muzeí, například expozice kočárek v Mělníce nebo muzeum Eduarda Štorcha v Lobči. Byla zřízena dvě nová infocentra v Liběchově a Mšeně či díky pivovaru v Lobči získalo ORP pivovarnický věhlas. Byl také zpřístupněn kostel sv. Petra a Pavla k prohlídce. Z hlediska přírodních pozoruhodností jsou v seznamu Pokličky, Kokořínský důl a Čertovy hlavy.

6.5. Potenciál cestovního ruchu v ORP Neratovice

Atraktivita cestovního ruchu	Významový stupeň			Nediferenciováno	Body
	A	B	C		
Přírodní pozoruhodnost					
Historický městský soubor		1			30
Historický vesnický soubor					
Zámek			1		15
Hrad, tvrz, zřícenina					
Křesťanská sakrální památka			2		30
Židovská památka			1		15
Vojenská památka					
Pietní památník					
Technická památka			1		15
Archeologická památka					
Historické podzemí					
Muzeum, galerie		2	1		60
Muzeum v přírodě, skanzen					
Lázeňské místo					
Zoologická zahrada, zoopark					
Botanická zahrada, arboretum					
Aquapark, plavecký bazén		1			25
Golfové hřiště					
Farma pro hipoturistiku					
Vinařský věhlas					
Pivovarnický věhlas					
Jiná atraktivita cestovního ruchu					

Turistické informační centrum				2	30
Přidaná hodnota: památka UNESCO					
Celkem					220

Tabulka 8: Potenciál atraktivit cestovního ruchu v ORP Neratovice v roce 2023 (Zdroj: Bína 2010, vlastní tvorba)

Potenciál atraktivit cestovního ruchu	220
Potenciál ploch a linií	200
Celkový potenciál cestovního ruchu	420

Tabulka 9: Celkový potenciál cestovního ruchu v ORP Neratovice v roce 2023 (Zdroj: Bína 2010, vlastní tvorba)

6.6. Porovnání potenciálu cestovního ruchu v ORP Neratovice s rokem 2010

Oproti roku 2010, kdy potenciál cestovního ruchu byl 370 bodů, se potenciál cestovního ruchu zvýšil o 50 bodů. ORP Neratovice je tedy z hlediska potenciálu cestovního ruchu v okrese Mělník na tom nejhůře.

Změnu přinesly například infocentra, kdy v roce 2010 Bína žádné nezaznamenal, která vyrostla v Kostelci nad Labem a Neratovicích. Změna nastala také v počtu muzeí. Zatímco v roce 2010 se nacházela v Obříství dvě muzea, tak v současnosti je zde už jen jedno, jelikož byl zrušen památník Svatopluka Čecha. Naopak byl ale zřízen v obci Neratovice památník Jana Palacha. V ORP se nachází ještě židovský hřbitov v Kostelci nad Labem, který Bína v roce 2010 nezaznamenal.

7 SWOT analýza

SWOT analýza je metoda, díky níž můžeme zanalyzovat, jaké jsou silné a slabé stránky regionu z hlediska cestovního ruchu, či jakých může potenciálně využít příležitostí, či jaká rizika ho mohou očekávat a případně jak by se jim bylo vhodné vyhnout.

7.1. Silné stránky

- Dobrá lokalita blízko Prahy
- Hustá síť cyklostezek na severu území
- Vinařský věhlas města Mělník
- Osobnosti spjaté s okresem (Eduard Štorch, Jaroslav Seifert, Antonín Dvořák, Bedřich Smetana, František Palacký atd.)
- Kulturní a společenské středisko v Kralupech nad Vltavou
- Hustota železničních tratí
- Široká nabídka kulturních akcí
- Technické památky
- Atraktivita Labe a Vltavy

7.2. Slabé stránky

- Nedostatek parkovacích míst
- Kvalita ovzduší
- Nedostatek sportovišť ve městě Mělník
- Absence kina ve městě Mělník
- Nedostatečné ubytovací kapacity v ORP Neratovice
- Nízký počet památek v ORP Neratovice
- Nedostatek sálů pro společenské akce

7.3. Příležitosti

- Dokončení rodného domu Antonína Dvořáka
- Zkvalitnění Labské cyklostezky v oblasti Neratovic

- Možnost čerpání z dotačních programů
- Využití genius loci
- Zkvalitnění komunikací
- Rozšíření cyklostezek na jihu území

7.4. Rizika

- Riziko povodní v záplavových oblastech
- Zhoršení kvality životního prostředí
- Chátrání památek
- Nárůst zatížení dopravy
- Ztráta zemědělské půdy z důvodu výstavby průmyslových staveb
- Konkurence jiných oblastí nabízející podobné zážitky a atrakce
- Omezení cestování (například pandemie covidu 19)

8 Návrhy řešení

Agroturistika

Agroturistika je v posledních letech fenomén. Lidé z větších měst si chtějí odpočinout v přírodě. Okres by mohl být ideální destinace pro obyvatelstvo Prahy pro agroturistiku. Zvýšení počtu podniků vhodných pro agroturistiku by mohlo přinést ekonomický růst i do slabších regionů z hlediska cestovního ruchu či by to mohlo přinést nové pracovní příležitosti.

Golfový areál

Význam golfové turistiky neustále roste, láká zahraniční i tuzemské návštěvníky. Hlavně nížinný jih území by byl pro stavbu golfového areálu ideální. Tím by se i území zviditelnilo a mohli by z toho těžit i jiné atraktivita cestovního ruchu.

Parkovací místa

Parkovací místa jsou důležitým faktorem cestovního ruchu, bohužel ve městech jako Mělník či Kralupy nad Vltavou chybí. Vyřešit by to mohli například parkovací domy, o kterých se v posledních letech v okrese hodně diskutuje.

Prostory pro společenské akce

Velkým nedostatkem okresu je, že nemá moc prostorů pro větší společenské akce. Například lidé z Mělníka musejí dojíždět do jiných měst na maturitní plesy, jelikož město nemá žádný vhodný prostor pro konání těchto akcí. Změna by mohla přijít s výstavbou prostorů například pro kongresové akce či pro větší výstavy.

Rozšíření ubytovacích kapacit

Tento problém se týká hlavně ORP Neratovice. Ve městě Neratovice se nachází pouze jedno hromadné ubytovací zařízení, což má za následek, že turisté, když dané místo navštíví, nemají motivaci dále zde přetrvat. Či to může znamenat, když někdo hledá ubytování,

automaticky se vyhne dané lokalitě, jelikož se zde není kde ubytovat. Zlepšení by tedy mohlo přinést rozšíření nabídky ubytování v ORP Neratovice.

Větší propagace míst spojených se slavnými osobnostmi či historií

Okres Mělník je bohatý na historii a je spojen s mnoha slavnými osobnostmi. Například Kralupy nad Vltavou by více mohli využít toho, že byli nejvíce zasaženým českým městem za druhé světové války. Neratovice by mohli využít pobytu Františka Palackého, jelikož zde o něm žádná propagace téměř není.

Zkvalitnění a rozšíření cyklostezek

Okres Mělník má díky svému nížinatému reliéfu ideální podmínky pro cykloturistiku. Avšak hlavně na jihu území se nachází v podstatě jen 2 cyklostezky. A i ty nejsou v nejlepším stavu. Například na úseku Labské cyklostezky Tuhaň – Neratovice není asfaltový, tudíž tam mnoho lidí nepokračuje v cestě. Zlepšení a rozšíření cyklostezek by tedy mohlo přinést více turistů do neatraktivních regionů.

Zkvalitnění dopravní infrastruktury

Zkvalitnění dopravní infrastruktury je základním realizačním předpokladem cestovního ruchu. Ve městech Kralupy nad Vltavou a Mělník je avšak doprava přetížena, což by mohl například vyřešit obchvat města. O obchvatu města Mělník se už mluví delší dobu, avšak zatím bez výraznějšího výsledku. Zkvalitnit by se měla i infrastruktura v CHKO Kokořínsko, která na některých místech není v nejlepším stavu.

Zlepšení dopravní obslužnosti

Jedná se hlavně o dopravní obslužnost do menších obcí na severu území, kde je největší potenciál cestovního ruchu. Je zde minimum autobusových spojů a tak lidé z větších měst mají problém se bez auta kolikrát za hlavními atraktivitami dostat.

9 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zanalyzovat cestovní ruch v okrese Mělník. Přírodní atraktivita okresu je hlavně na severu území, kde se rozkládá CHKO Kokořínsko. Terén je zde členitý a nachází se tu mnoho přírodních pozoruhodností. Naopak jih území je nížinatý a mnoho přírodních atraktivit se zde nenachází. Na území se vyskytuje řada významných kulturně-historických památek. Můžeme zde například jmenovat hrad Kokořín či zámky Mělník, Nelahozeves a Veltrusy. Mezi další atraktivní památky patří technická památka Lobečský pivovar.

Na území se také nacházejí muzea a galerie, přičemž nejvyhledávanějším muzeem je Regionální muzeum Mělník. Nejnavštěvovanější událostí v okrese je Mělnické vinobraní, které se koná každoročně v září. Významné jsou také Seifertova Kralupy a Dvořákovo Nelahozeves.

Realizační podmínky jsou důležitým faktorem cestovního ruchu. Okresem prochází jedna dálnice, dvě silnice I. třídy a jedenáct silnic II. třídy. Okresem také prochází 1. a 4. železniční koridor. Okres má také výborné podmínky pro lodní dopravu, jelikož se zde nacházejí dvě nejdelší řeky ČR – Labe a Vltava. Ubytovací kapacity v okrese jsou na severu dostačující avšak v ORP Neratovice jsou pouze 3 hromadné ubytovací zařízení, což je pro tak velké území nedostačující. Cyklotrasy a turistické trasy se nacházejí podél řek a hlavně na severu území v oblasti CHKO Kokořínska. Území ORP Neratovice je tedy i z hlediska cyklotras a turistických tras na špatné úrovni.

V další kapitole jsem aktualizoval analýzu potenciálu cestovního ruchu podle Bíny z roku 2010 v ORP Kralupy nad Vltavou, Mělník a Neratovice. V ORP Kralupy nad Vltavou stoupl potenciál o 75 bodů, v ORP Mělník stoupl o 255 bodů a v ORP Neratovice stoupl o 50 bodů, tedy nejméně ze všech tří okresů.

Poté jsem vytvořil SWOT analýzu, kde hlavními silnými stránkami bylo například, že okres se nachází v lokalitě i dostupnosti blízko Prahy, dále že je zde velká hustota železnic či že se zde koná mnoho kulturních akcí. Slabými stránkami může být nedostatek parkovacích míst, slabý počet ubytovacích kapacit v ORP Neratovice nebo nízká kvalita ovzduší. Příležitostí může být zkvalitnění dopravních komunikací či dokončení Labské cyklostezky u Neratovic. Riziky může být zhoršení životního prostředí, riziko povodní či riziko dalšího chátrání památek.

V poslední kapitole jsem popsal návrhy, které by mohli pomoci atraktivitě a dostupnosti cestovního ruchu v okrese. Může jim být vystavění golfového areálu, více zařízení pro agroturistiku či vystavění objektů pro pořádání společenských akcí. Dalším návrhem je například rozšíření a zlepšení cyklostezek hlavně na jihu území či rozšíření parkovacích míst. Dalšími návrhy jsou například zlepšení dopravní obslužnosti hlavně na severu území či zkvalitnění dopravní infrastruktury.

10 Seznam použité literatury

10.1. Knižní zdroje

BLAŽEK, Petr a Pavla MELKOVÁ. *Památník Jana Palacha ve Všetatech: Jan Palach*. Praha: Národní muzeum, 2019, 88 s. ISBN 978-80-7036-600-4.

BRYCH, Vladimír. *České hrady, zámky a tvrze*. Praha: Ottovo nakladatelství, 2006. ISBN 80-7360-406-x.

BRZÁK, Kamil Kristen, Petr HUDEC, Jan KADERÁBEK, Vojtěch LÁSKA, Jiří MRÁZEK, Tomáš PRONĚK a Anna SVOBODOVÁ. *Kronika Schola naturalis: projekt revitalizace zámku Veltrusy a centrum Evropské úmluvy o krajině*. Praha: Národní památkový ústav, územní památková správa v Praze ve spolupráci s Novou tiskárnou Pelhřimov, spol. s r.o., 2015, 138 s. ISBN 978-80-7415-110-1.

BUREŠ, Pavel, Jana BERKOVÁ, Ernest FÁBIK, et al., 2020. *Lidové stavby Středočeského kraje*. Praha: Foibos Books. Slavné stavby. ISBN 978-80-88258-24-7.

ČERNÁ, Marie a Josef EHM. *Václav Levý*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1964, 125 s., 80 příl. České dějiny, sv. 34.

ČONDL, Adolf. *Liběchov a okolí*. Liběchov: Místní osvětová komise, 1930, 61 s.

DAVID, Petr, Věra DOBROVOLNÁ, Vladimír SOUKUP a Petr HLOUŠEK. *Kokořínsko a Mělnicko*. Praha: S & D, 2003, 175 s. Průvodce po Čechách, Moravě, Slezsku, sv. 37. ISBN 80-86050-73-4.

DEMEK, Jaromír a Peter MACKOVČIN, ed. *Zeměpisný lexikon ČR*. Vyd. 2. Brno: AOPK ČR, 2006. ISBN 80-86064-99-9.

GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-251-2595-3.

HEJNA, Tomáš. *50 zajímavostí Kralupska, Slánska, Kladenska*. Velké Přílepy: Olympia, 2022, 316 s. Přemyslovská knihovna. ISBN 978-80-7376-592-7.

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006, 223 s. ISBN 80-7168-948-3.

HORÁKOVÁ, Hana a Dana FIALOVÁ. *Transformace venkova: turismus jako forma rozvoje*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 398 s. ISBN 978-80-7380-537-1.

HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. 4. vyd. Praha: Idea servis, 2001. ISBN 80-85970-36-8.

HRALA, Václav, ŠAFAŘÍK, Viktor, ed. *Geografie cestovního ruchu*. 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Idea servis, 2013. ISBN 978-80-85970-79-1.

JAROLÍMKOVÁ, Liběna a Jiří VANÍČEK. *Kulturní cestovní ruch v České republice*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2019. ISBN 978-80-245-2345-3.

JOUZA, Ladislav a Miroslava JOUZOVÁ. *Veithové: od tkalcovského stavu ke šlechtickému titulu*. Mělník: Regionální muzeum Mělník, 2008, 183 s. Šlechtické rody Mělnicka. ISBN 978-80-903899-2-2.

JUKL, Jakub Jiří. *Veltrusy: deset podob barokního zámku*. [Veltrusy]: Národní památkový ústav, 2019, 39 s. ISBN 978-80-904654-4-2.

JŮZLOVÁ, Jana. *Toulky Polabím*. Praha: Knižní klub, 2019, 143 s. Universum. ISBN 978-80-242-6273-4.

KOŘALKA, Jiří, ed. *Lobkovický zámek v Neratovicích v životě a díle Františka Palackého*. Praha: Akropolis, 2007. ISBN 978-80-86903-49-1.

KOŠKOVÁ, Irena, Lucie PATZELTOVÁ a Josef RANČÁK. *Atlas životního prostředí v Libereckém kraji*. [Liberec]: Liberecký kraj, 2016. ISBN 978-80-7506-057-0.

KOŠTÁL, Vratislav a Renata KOŠTÁLOVÁ. *Historická sídla Středočeského kraje*. Díl první, Mělnicko, Mladoboleslavsko a Nymbursko. Brno: Barrister & Principal, 2012, 300 s. ISBN 978-80-87474-58-7.

LOCHMANNOVÁ, Alena. *Cestovní ruch*. Prostějov: Computer Media, 2015, 112 s. ISBN 978-80-7402-216-6.

RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing, 2009, 187 s. Management. ISBN 978-80-7418-028-6.

NOVOTNÁ, Daniela, Ladislav POŘÍZEK a Jana SCHWEIGSTILLOVÁ. *Kokořínsko: [všeobecné informace, přírodní krásy, kulturní památky, muzea a galerie, praktické*

informace, místopis]. Praha: Olympia, 2004, 85 s., [16] s. obr. příl. Průvodce po České republice. ISBN 80-7033-843-1.

PAVLÍK, Miroslav. *Tudy šla Historie, Aneb, Zastav Se člověče a Zavzpomínej!* Neratovice: Město Neratovice, 2003.

PILLER, Jiří a Jiří ADAMOVIČ. *Kokořínsko: jak mluví skály*. Hostivice: Baron, 2019. ISBN 978-80-88121-44-2.

QUITT, Evžen. 1971. *Klimatické oblasti Československa*. [Praha]: Academia. Studia geographica, 16.

ŘEHOUNEK, Jan. *Zlatým pruhem Polabí*. Praha: Regia, 2016. *Tajemné stezky*. ISBN 978-80-87866-29-0.

SKLENÁŘ, Karel a Jiří TILLER. *Krajina soutoku: okres Mělník*. Mělník: Okresní úřad, 1995. ISBN 80-238-1099-5.

ŠPECINGER, Otakar. *Mělnicko*. Praha: Středočeské nakl. a knihkupectví, 1985. ISBN 42-005-85

TOLASZ, Radim. *Atlas podnebí Česka: Climate atlas of Czechia*. Praha: Český hydrometeorologický ústav, 2007. ISBN 978-80-86690-26-1.

VOJKOVSKÝ, Rostislav a Ladislav JUROŠ. *Kokořín: hrad a zámek a čtyři skalní hrádky východně od Mělníka*. Hukvaldy-Dobrá: Putujme, 2012, 47 s. Putujme po hradech a zámcích, sv. 75. ISBN 978-80-87712-12-2.

VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-340-7.

WACHSMANOVÁ, Viktorie. *Mělník: státní zámek, město a památky v okolí*. Praha: STN, 1960, 39 s.

10.2. Elektronické zdroje

ArcČR 500 Okresy [online], 2019. ArcGIS: ARCDATA ČR [cit. 2023-07-09]. Dostupné z: https://www.arcgis.com/home/search.html?restrict=false&sortField=relevance&sortOrder=desc&searchTerm=owner%3A%22Esri_ARCDATA_CZ_Content%22#content

Barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie [online], 2023. Obec Chorušice [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.chorusice.cz/nase-obec/kulturni-pamatky/barokni-kostel-nanebevzeti-panny-marie/>

BÍNA, Jan. 2010. Aktualizace potenciálu cestovního ruchu v České republice [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2010. [cit.2023-07-04]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/default.asp?ID=3690>

BÍNA, Jan. 2010. Tabulky a kartogramy ORP – Středočeský kraj [online]. Brno: Ústav územního rozvoje, 2010. [cit.2023-07-04]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/media/5uhpteva/02-potencial-cr-stredocesky.pdf>

Dům zaniklých řemesel [online], 2023. Ekocentrum Koniklec [cit. 2023-07-04]. Dostupné z: <https://www.ekocentrumkoniklec.cz/dum-zaniklych-remesel-vidim/>

Expozice [online], 2023. Muzeum Eduard Štorch [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.muzeumstorch.cz/expozice-2/>

Expozice [online], 2023. Muzeum Kralupy [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <http://muzeumkralupy.cz/expozice/>

Galerie Ve Věži [online], 2023. Mělnické kulturní centrum [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.mekuc.cz/galerie-ve-vezi>

Geologická mapa České republiky 1 : 50 000 [online], 2012. Česká geologická služba [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: https://mapy.geology.cz/arcgis/rest/services/Geologie/geologicka_mapa50/MapServer

Hasičské muzeum Florián [online], 2023. SDH Všetaty [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <http://www.sdh-vsetaty.cz/muzeum/>

Hradišť u Kadlína [online], 2023. Rozhledny, aktuální stav rozhleden v ČR, turistické informace [cit. 2023-07-04]. Dostupné z: <http://rozhledny.kohl.cz/rozhledna-hradist-u-kadlina>

Charakteristika okresu Mělník [online]. Český statistický úřad, rev. 2023 [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/okres_melnik

Château Hořín [online], 2023. Chateau.cz [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.chateau.cz/cz/zamek-horin-prodej/>

JAROLÍMKOVÁ, Liběna, 2018. Cestovní ruch České republiky [online]. [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://kcr.vse.cz/wp-content/uploads/page/319/Cestovn%C3%AD-ruch-%C4%8Cesk%C3%A9-re-publiky.pdf>

Kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Václava [online], 2023. Kralupy nad Vltavou: turistický a informační portál města [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.infokralupy.cz/kostel-nanebevzeti-panny-marie-a-sv-vaclava/ds-1097>

Kostelec nad Labem - památky [online], 2009. Kostelec nad Labem [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.kostelecnadlabem.cz/pamatky-kostelce-n-l/d-1051/p1=12363>

Kostelec nad Labem: Židovský hřbitov [online], 2023. Židovské památky [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20160305013947/http://pamatky.kehilaprag.cz/hledani/kostelec-nad-labem>

Kulturní dům Vltava [online], 2023. Kralupy nad Vltavou [cit. 2023-07-04]. Dostupné z: <https://www.mestokralupy.cz/mesto/kultura-a-volny-cas/kulturni-dum-vltava/>

LEJSEK, Zdeněk, 2011. Cestovní ruch v historických souvislostech. *Statistika & my* [online]. Praha: Český statistický úřad, 01(06), 20-22 [cit. 2023-06-29]. ISSN 1804-7149. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20541253/18041106.pdf/2f6337b2-a9be-4e57-a55c-5ab9b6fa7829?version=1.0>

Lesní vegetační stupeň [online], 2015. Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: https://ags.vuv.cz/arcgis/rest/services/strategie/charakteristiky_pupfl/MapServer

Malá vodní elektrárna "Miřejovice", 2023. MAS Moravský kras z.s.: <http://www.mas-moravsky-kras.cz/ftp/ENERGYREGION/katalog%20BP/A1%20-%20MVE%20Miřejovice.pdf>

Mapa železničních tratí [online], 2023. České dráhy [cit. 2023-07-04]. Dostupné z: <https://www.cd.cz/cd-v-regionech/kraj-vysocina/mapa-trati/-6062/>

Mapy charakteristik klimatu [online], 2021. Český hydrometeorologický ústav [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.chmi.cz/historicka-data/pocasi/mapy-charakteristik-klimatu>

Mělnické podzemí – historické podzemí s nejširší studnou [online], 2023. Kudy z nudy [cit. 2023-07-05]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/melnicke-podzemi>

Městské muzeum [online], 2023. Město Mšeno [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.mestomseno.cz/informace-pro-turisty/mestske-muzeum/>

Městské opevnění [online], 2023. Turistické informační centrum Mělník [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://ticmelnik.cz/pamatky-a-zajimavosti/pamatky/mestske-opevneni/> *Městské opevnění* [online], 2023. Turistické informační centrum Mělník [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://ticmelnik.cz/pamatky-a-zajimavosti/pamatky/mestske-opevneni/>

Muzeum [online], 2023. Obec Kadlín [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.kadlin.cz/muzeum/d-1347>

Naučné stezky: Pěší trasy [online], 2023. Mělnicko Kokořínsko - Turistická oblast [cit. 2023-07-04]. Dostupné z: <https://www.melnicko-kokorinsko.cz/stezky/pesi-trasy>

Ochrana přírody [online], 2023. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://aopkcr.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=399328f6b35646c2910ddb0995b2bf6>

O Lhotce - Skalní byt [online], 2023. Lhotka u Mělníka [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.lhotka.cz/o-lhotce/skalni-byt.php>

O nás [online], 2023. Mělnické kulturní centrum [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.mekuc.cz/melnicke-kulturni-centrum>

Orel mořský [online]. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: https://portal.nature.cz/publik_syst/nd_nalez-public.php?idTaxon=1181

O vinobraní: Historie mělnického vinobraní [online], 2023. Mělnické vinobraní [cit. 2023-07-04]. Dostupné z: <https://www.vinobranimelnik.cz/o-akci/o-vinobrani/>

Památkový katalog [online], 2023. Národní památkový ústav [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/soupis/podle->

relevance/1/seznam/?kraj=St%C5%99edo%C4%8Desk%C3%BD+kraj&okres=M%C4%9Bln%C3%ADk&typOchran%C3%ADPR%3BPZ&lokalizaceZahranici=0

Památník Bedřicha Smetany [online], 2023. Obec Obříství [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.obristvi.cz/obec/pamatnik-bedricha-smetany/>

Plán dopravní obslužnosti Středočeského kraje pro období 2021 – 2025: Dokument plní roli dopravního plánu dotčených obcí Středočeského kraje [online]. Mott MacDonald CZ, spol. s, Prosinec 2020 [cit. 2023-07-05]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/documents/14450/5033701/Dopravn%C3%AD%20pl%C3%A1n+St%C5%99edo%C4%8Desk%C3%A9ho+kraje+2021-2025/d9aebdcb-67da-4168-bcc1-8f49949c0756>

Radnice [online], 2013. Hrady.cz [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/palac-dum-radnice-mestske-muzeum>

Rodný dům Antonína Dvořáka [online], 2023. House of Lobkowitz [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.lobkowitz.cz/rodny-dum-antonina-dvoraka-756>

RUX, Jaromír, Eva JANOUŠKOVÁ a Petr CHALUPA. The Tourism Potential of Anthropogenic Landscape Components in the Czech Republic. *Geografické informácie* [online]. 2015, 19(2), 117-126 [cit. 2023-06-29]. ISSN 13379453. Dostupné z: doi:10.17846/GI.2015.19.2.117-126

Seifertovy Kralupy [online], 2023. Muzeum Kralupy [cit. 2023-07-04]. Dostupné z: http://muzeumkralupy.cz/typ_akce/seifertovy-kralupy/

Silniční a dálniční síť ČR [online], 2023. Ředitelství silnic a dálnic České republiky [cit. 2023-07-09]. Dostupné z: https://apdos.roadmedia.cz/Upload/Maps/3/2023_1_cr_500vrst.jpg?t=

Současná stavová data RÚIAN - základní datová sada - VFR [online], 2023. ČÚZK: RÚIAN [cit. 2023-07-09]. Dostupné z: https://ags.cuzk.cz/arcgis/rest/services/RUIAN/Prohlizeci_sluzba_nad_daty_RUIAN/MapServer

Současné rozšíření vlka [online], 2021. Šelmy.cz [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.selmy.cz/vlk/rozsireni-vlka/>

Stálé expozice [online], 2023. Regionální muzeum Mělník [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.muzeum-melnik.cz/stale-expozice-1/>

To hlavní o mlýně na Liběchovce [online], 2023. Umělecký mlýn Liběchov [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <http://umeleckymlyn.libechov.cz/index.php?nid=15881&lid=cs&oid=5519832>

Veřejná databáze: Hromadné ubytovací kapacity [online], 2023. Český statistický úřad [cit. 2023-07-04]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=statistiky&katalog=30838&filtr=G~F_M~F_Z~F_R~F_P~_S~_U~301-_null#katalog=31742

VÍTEK, Pavel. Kostel sv. Linharta. *Hrady.cz* [online]. 2008 [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/kostel-sv-linharta-citov>

VÍTEK, Pavel. Synagoga. *Hrady.cz* [online]. 2010 [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/synagoga-kralupy-nad-vltavou>

Vodní mlýn: válcový mlýn Vojtěcha Satrana [online], 2023. Národní památkový ústav [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/vodni-mlyn-2341007>

VOTRUBA, Viktor, 2017. K Mělníku se vrací bobří. *Mělnicko* [online]. 6.1.2017, VI(1), 1 [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.5plus2.cz/file.aspx?d=6.1.2017&n=PETPLUSDVA&e=QB-MELNIK&t=pdf>

Vrátenská rozhledna [online], 2023. Sdružení obcí Kokořinska [cit. 2023-07-04]. Dostupné z: <https://www.sdruzeniobcikorinska.cz/vratenska-rozhledna/ds-1001>

Vstavač bahenní [online], 2023. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: https://portal.nature.cz/publik_syst/nd_nalez-public.php?idTaxon=113875

Vybrané ukazatele za okres Mělník [online], 2022. Český statistický úřad [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/11240/99266630/006_Mel.pdf/1577cacd-1c2e-4fb0-ba22-b2b3fd40acb7?version=1.51

Zachráněný pivovar [online], 2023. Parostrojní pivovar v Lobči [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://lobec.cz/o-nas>

Zámek Lobeč [online], 2023. Atlas Česka [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.atlasceska.cz/pamatky/zamek-lobec-20941>

Zdymadlo Hořín [online], 2023. Turistické informační centrum Mělník [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://ticmelnik.cz/pamatky-a-zajimavosti/pamatky/zdymadlo-horin/>

ZELENKA, Přemysl, 1999. Proč chránit Hostibejk. *SOSNA* [online]. Okresní muzeum Mělník, RŽP OkÚ a Správa CHKO Kokořínsko, 1999, (02), 8-9 [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: [http://www.tkv.cz/pdf/sosna/1999\(2\).pdf](http://www.tkv.cz/pdf/sosna/1999(2).pdf)

Změny okresní příslušnosti podle vyhlášky č. 513/2006 Sb. [online], 2007. Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-06-29]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/zmenyokr1-07-xls.aspx>